

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi sijoituspalveluyrityksistä ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 7/1996 vp laiksi sijoituspalveluyrityksistä ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi.

Eduskunta, jolle talousvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 10/1996 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sijoituspalveluyrityksistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee sijoituspalvelun ammatimaista tarjoamista varsinaisena elinkeinotoimintana.

Sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä palvelun tarjoamista yksinomaan samaan konserniin kuuluvalla kirjanpitovelvolliselle.

Yrityksestä, joka tarjoaa sijoituspalvelua ainoastaan työntekijöiden osallistumisjärjestelmien hallinnoimiseksi, säädetään henkilöstörahoastolaissa (814/89). Toiminnasta, jolla yleisölle tarjotaan mahdollisuus osallistua yhteisiin arvopaperisijoituksiin, säädetään sijoitusrahoastolaissa (480/87). Vakuutusyhtiön oikeudesta tarjota sijoituspalvelua säädetään vakuutusyhtiölaissa (1062/79).

Tämä laki ei koske valtiokonttoria eikä Suomen Pankkia.

2 §

Sijoituskohteet

Sijoituspalvelun kohteena (*sijoituskohde*) voi olla arvopaperimarkkinalain (495/89)

1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu arvopaperi (*arvopaperi*) sekä kaupankäynnistä vakioitu optioilla ja termiineillä annetun lain (772/88) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettu vakioitu johdannaisopimus tai muu johdannaisopimus, jonka kohde-etuutena on arvopaperi, valuutta, korko, johdannaisopimus tai tällaisen kohde-etuuden hinnan kehitystä kuvaava tunnusluku (*johdannaisopimus*).

3 §

Sijoituspalvelut

Sijoituspalvelulla tarkoitetaan

1) omista nimissä toisen lukuun harjoitettavaa sijoituskohteiden ostoa, myyntiä, vaihtoa ja merkintää sekä sijoituskohteita koskevien toimeksiantojen välittämistä tai toteuttamista (*arvopaperinvälitys*);

2) sijoituskohteita koskevien sitovien ostojen ja myyntitarjousten antamista ja julkistamista jatkuvasti tai pyydettyä arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua arvopaperipörssiä tai muun julkisen kaupankäynnin järjestäjän, kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettua optioyhteisön, Suomen Pankin tai arvopaperin liikkeeseenlaskijan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla sekä tällaisiin tarjouksiin perustuvaa kaupankäyntiä omaan lukuun arvopaperipörssissä, optioyhteisössä tai arvopaperi-

markkina- ja kaupankäynnissä (*markkinatakaus*);

3) sijoituskohteita koskevien sitovien osto- ja myyntitarjousten antamista ja sitovien tai viitteellisten tarjousten julkistamista, markkinointia tai saattamista muutoin sijoittajien tietoon sekä niihin perustuvaa kaupankäyntiä omaan lukuun (*arvopaperikaupinta*);

4) merkintäsitoumusten antamista arvopaperin liikkeeseenlaskun tai johdannaissopimuksen tekemisen yhteydessä (*emission- ja kaaminen*);

5) sijoituskohteiden hoitamista sellaisen asiakaskohtaisen sopimuksen nojalla, jossa toimeksisaajalle on annettu päätösvalta (*omaisuudenhoito*); sekä

6) sijoituskohteiden merkitsijöiden hankkimista tai niiden merkintöjen järjestämistä (*emissionjärjestäminen*).

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna arvopaperinvälityksenä ei kuitenkaan pidetä sellaista toimeksiantojen välittämistä, jossa toimeksiantannon vastaanottanut ja sen sijoituspalveluyritykselle tai luottolaitokselle välittänyt ilmoittaa asiakkaansa henkilöllisyyden toimeksiantannon välittäessään, toimii sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen täysimääräisellä vastuulla, eikä pidä asiakkaan arvopapereita, varoja tai muuta omaisuutta hallussaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä toimintaa, jota harjoitetaan satunnaisesti muun laissa tunnustetun liike- tai ammattitoiminnan ohessa ja jossa noudatetaan tuota toimintaa koskevaa lainsäädäntöä tai sitä täydentäviä säännöksiä ja määräyksiä.

4 §

Sijoituspalvelun tarjoaminen

Sijoituspalvelua saa tarjota vain tätä toimintaa varten toimiluvan saanut

1) suomalainen osakeyhtiö (*sijoituspalveluyritys*); ja

2) suomalainen luottolaitos luottolaitostoinnasta annetun lain (1607/93) mukaisesti.

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua säädetään erikseen. Ulkomaisen luottolaitoksen ja rahoituslaitoksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua säädetään laissa ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa (1608/93).

5 §

Määritelmät

Luottolaitoksella tarkoitetaan luottolaitostoinnasta annetun lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua yhteisöä.

Rahoituslaitoksella tarkoitetaan luottolaitostoinnasta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua yhteisöä.

Omistusyhteisöllä tarkoitetaan rahoituslaitosta, jonka tytäryritykset ovat pääasiassa sijoituspalveluyrityksiä tai muita rahoituslaitoksia, ja jonka tytäryrityksistä ainakin yksi on sijoituspalveluyritys.

Konsernilla, emoyrityksellä ja tytäryrityksellä tarkoitetaan kirjanpitolaissa (655/73) tarkoitettua konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä.

6 §

Konsolidointiryhmä

Sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään luetaan sijoituspalveluyritys, sen omistusyhteisö sekä sellainen sijoituspalveluyritys ja muu rahoituslaitos, joka on sijoituspalveluyrityksen tai sen omistusyhteisön tytäryritys.

Konsolidointiryhmään luetaan lisäksi sijoituspalveluyritys ja muu rahoituslaitos, jolla on sijoituspalveluyrityksen tai sen omistusyhteisön tai niiden tytäryrityksen kanssa yhteinen hallinto tai jota johdetaan sijoituspalveluyrityksen tai sen omistusyhteisön tai niiden tytäryrityksen kanssa yhteisesti.

Jos konsernia tai konsolidointiryhmää koskevia säännöksiä ei voida tai ei ole tarkoituksenmukaista noudattaa konsernin tai konsolidointiryhmän kokoonpanon tai muun erityisen syyn takia, sijoituspalveluyritys tai omistusyhteisö voivat poiketa niistä rahoitustarkastuksen kussakin yksittäistapauksessa tekemän päätöksen mukaisesti.

7 §

Toiminimi

Ainoastaan tämän lain mukainen sijoituspalveluyritys saa toiminimessään tai muuten toiminnassaan käyttää nimitystä arvopaperinvälittäjä tai pankkiiri.

8 §

Valvonta

Tämän lain ja viranomaisten sen nojalla antamien määräysten noudattamista valvoo rahoitustarkastus.

Asianomainen ministeriö vahvistaa rahoitustarkastusta kuultuaan sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla annetussa neuvoston direktiivissä 93/22/ETY asetettujen vaatimusten täyttämiseksi sijoituspalvelua tarjottaessa yleisesti sovellettavat menettelytapa- säännöt.

2 luku

Sijoituspalveluyrityksen perustaminen ja omistaminen

9 §

Toimilupa

Valtioneuvosto myöntää hakemuksesta sijoituspalveluyrityksen toimiluvan. Toimilupaa voidaan hakea myös perustettavan yhtiön lukuun.

Hakemuksessa on annettava riittävä selvitys hakijasta, hakijan tärkeimmistä osakkeenomistajista, osakkeenomistajien omistussuosuksista sekä sijoituspalveluyrityksen toimipaikasta, harjoitettavaksi aiotusta toiminnasta ja hallintoa hoitavista henkilöistä.

Hakemuksessa on lisäksi oltava tiedot osakkeenomistajien, osakkeenomistajiin arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaan rinnastettavien henkilöiden sekä hallintoa hoitavien vähintään kahden henkilön luotettavuudesta, hyvämaineisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta siten, että saadun selvityksen perusteella ja hakijan liiketoiminnan aiottu laajuus huomioon ottaen voidaan pitää todennäköisenä, että sijoituspalveluyritystä tullaan hoitamaan ammattitaitoisesti sekä järkevien ja vakaiden liiketapa- periaatteiden mukaisesti.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun omistussuosuden laskemistavasta säädetään 14 §:ssä ja arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:ssä.

Valtioneuvostolla on oikeus vaatia myös muita kuin edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä.

Asianomainen ministeriö voi antaa määräyksen tiedoista, jotka hakemuksessa on esitettävä, ja niiden esittämistavasta.

10 §

Toimiluvan myöntäminen

Toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jolla on hallinnollinen päätoimipaikka Suomessa, luotettava hallinto, riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja joka täyttää muut tässä laissa asetetut vaatimukset. Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä luotettavaa hallintoa koskevista vaatimuksista.

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos valtioneuvosto tänä aikana pyytää hakijalta hakemuksesta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona valtioneuvosto vastaanottaa lisäselvityksen.

Asianomaisen ministeriön on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta lausunto rahoitustarkastukselta.

11 §

Toimiluvan ehdot

Toimiluvassa on mainittava ne 3 §:ssä tarkoitettut sijoituspalvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota. Toimiluvassa on mainittava myös ne 16 §:ssä tarkoitettut palvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota sijoituspalvelujen lisäksi.

Valtioneuvostolla on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaa koskevia rajoituksia ja ehtoja.

Sijoituspalveluyrityksen on toimitettava yhtiöjärjestyksensä ja sen muutokset tiedoksi valtioneuvostolle ja rahoitustarkastukselle heti, kun niiden rekisteröimisestä on tehty kaupparekisterilain (129/79) mukainen ilmoitus. Rahoitustarkastus voi antaa määräykset sijoituspalveluyritysten muusta säännöllisestä ilmoitusvelvollisuudesta varmis-

tuakseen siitä, että sijoituspalveluyritykset jatkuvasti täyttävät tässä laissa asetetut vaatimukset.

12 §

Toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen

Valtioneuvosto voi peruuttaa kokonaan tai osittain sijoituspalveluyrityksen toimiluvan, jos

1) sen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetuksia tai viranomaisen niiden nojalla antamia määräyksiä, toimiluvan ehtoja taikka yhtiöjärjestyksiä;

2) se ei ole toiminut kuuteen kuukauteen;

3) luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

4) sen toimintaa tai osaa siitä ei ole aloitettu 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä; tai

5) toimilupaa haettaessa on annettu harhaanjohtavia tietoja.

Valtioneuvosto voi rajoittaa määrääjäksi tai toistaiseksi sijoituspalveluyrityksen toimiluvan ehtojen mukaista toimintaa, jos toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminta on omiaan vakavasti vahingoittamaan arvopaperimarkkinoiden vakautta tai sijoittajien asemaa.

Valtioneuvoston on ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kuuluttava asianomaista sijoituspalveluyritystä ja pyydyttävä rahoitustarkastuksen lausunto, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

13 §

Perustamispääoma

Perustettavan sijoituspalveluyrityksen osakepääoman on oltava vähintään viisi miljoonaa markkaa.

Perustettavan sijoituspalveluyrityksen, joka saa tarjota vain 3 §:n 1 momentin 1, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuja sijoituspalveluja, osakepääoman on oltava vähintään miljoona markkaa.

Osakepääoma on oltava kokonaan maksettu rahana toimilupaa myönnettäessä.

Yhtiöjärjestyksessä on oltava määräys, jonka mukaan omaa pääomaa voidaan maksaa takaisin vain, jos pääoman määrä on

vähintään niin suuri kuin edellä 1 ja 2 momentissa on säädetty.

14 §

Ääni- ja vaikutusvallasta ilmoittaminen

Jos jonkun tarkoituksena on hankkia yksin tai yhdessä arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun osakkeenomistajan tai osakkeenomistajaan rinnastettavan henkilön kanssa sijoituspalveluyrityksestä osuus, joka olisi vähintään yksi kahdeskymmenesosa sijoituspalveluyrityksen osakepääomasta tai äänimäärästä, hankinnasta on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen rahoitustarkastukselle.

Jos edellä 1 momentissa tarkoitettua osuutta aiotaan lisätä siten, että se saavuttaisi tai ylittäisi yhden kymmenesosan, yhden viidesosan, yhden kolmasosan tai puolet sijoituspalveluyrityksen osakepääomasta tai äänimäärästä, myös tästä hankinnasta on etukäteen ilmoitettava rahoitustarkastukselle. Vastaavaa ilmoitusvelvollisuutta on noudatettava silloin, kun edellä 1 momentissa tarkoitettu osuus vähenisi alle sanottujen rajojen.

Laskettaessa edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua omistus- ja ääniosuutta on sovellettava, mitä arvopaperimarkkinalain 1 luvun 4 §:n 5 momentissa ja 2 luvun 9 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava rahoitustarkastukselle vähintään kerran vuodessa edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen osuuksien omistajat, osuuksien omistajiin 1 momentin mukaan rinnastettavat henkilöt sekä näiden osuus sijoituspalveluyrityksen osakepääomasta ja äänimäärästä, jos ne ovat sen tiedossa. Sijoituspalveluyrityksen on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Ilmoituksissa on annettava riittävät tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajista sekä muut rahoitustarkastuksen määräämät tiedot.

15 §

Hankinnan vastustaminen

Rahoitustarkastus voi kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona rahoitustarkastus on vastaanottanut 14 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, vastustaa osuuden hankintaa, jos

omistajien luotettavuudesta, hyvämaineisuu-
desta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta
saadun selvityksen perusteella tai muutoin
on todennäköistä, että osuuden omistus vaa-
rantaisi sijoituspalveluyrityksen järkevien ja
vakaiden liiketapaperiaatteiden mukaista toi-
mintaa.

Jos osuuden hankinta jätetään ilmoittamat-
ta tai jos osuus on hankittu rahoitustarkas-
tuksen vastustuksesta huolimatta, rahoitustar-
kastus voi kieltää osuuden omistajan hank-
kimia osakkeita koskevan saannon merkitse-
misen osake- tai osakasluetteloon.

3 luku

Sijoituspalveluyrityksen toiminta

16 §

Liiketoiminta

Sijoituspalveluyritys saa 3 §:ssä tarkoitet-
tujen sijoituspalvelujen tarjoamisen lisäksi
toimiluvassa mainituin edellytyksin

1) järjestää muutoin kuin omaan lukuun
asiakkaalle sijoituspalveluun liittyviä luottoja
ja muuta rahoitusta;

2) tarjota arvopaperien liikkeeseenlaskuun
liittyviä palveluja;

3) järjestää sijoituskohteiden julkista kau-
pankäyntiä siten kuin siitä säädetään arvo-
paperimarkkinaissa;

4) pitää arvo-osuusrekisteriä siten kuin
siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä an-
netussa laissa (826/91);

5) tarjota muita kuin 3 §:n 1 momentin
5 kohdassa tarkoitettuja sijoituskohteiden
säilytys- ja hoitopalveluja sekä tallelokero-
palveluja;

6) tarjota sijoituskohteita koskevaa sijoi-
tus- ja rahoitusneuvontaa;

7) tarjota sijoituspalveluun liittyvää valuut-
tapalvelua;

8) toimia selvitysosapuolena siten kuin
siitä säädetään arvopaperimarkkinaissa;
sekä

9) hoitaa säilytysyhteisön tehtäviä siten
kuin niistä säädetään sijoitusrahastolaissa.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia
määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettuja pal-
veluja tarjottaessa noudatettavasta menette-
lystä.

17 §

Sivuliikkeen perustaminen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo pe-
rustaa sivuliikkeen toiseen Euroopan talous-
alueeseen kuuluvaan valtioon, on ilmoitetta-
va siitä hyvissä ajoin etukäteen rahoitustar-
kastukselle. Ilmoitukseen on liitettävä rahoi-
tustarkastuksen määräämät riittävät tiedot
harjoitettavaksi aiotusta toiminnasta sekä
sivuliikkeen hallinnosta ja johdosta.

Rahoitustarkastuksen on kolmen kuukau-
den kuluessa 1 momentissa tarkoitettun il-
moituksen vastaanottamisesta joko ilmoitet-
tava sivuliikkeen perustamisesta asianomai-
sen valtion rahoitustarkastusta vastaavalle
valvontaviranomaiselle ja asianomaiselle
sijoituspalveluyritykselle sekä liitettävä il-
moitukseen edellä 1 momentissa tarkoitettut
tiedot tai päätettävä olla tekemättä tällaista
ilmoitusta, jos se havaitsee, että sijoituspal-
veluyrityksen taloudellinen tilanne ja hallinto
huomioon ottaen sivuliikkeen perustaminen
ei ole perusteltua. Sivuliikettä ei saa perus-
taa, jos rahoitustarkastus on kieltäytynyt te-
kemästä ilmoitusta.

Mikäli edellä 1 momentissa tarkoitettut tie-
dot muuttuvat, sijoituspalveluyrityksen on
ilmoitettava muutoksista rahoitustarkastuk-
selle vähintään kuukautta ennen kuin muu-
tokset on tarkoitettu toteuttaa. Tällöin rahoi-
tustarkastus voi ryhtyä edellä 2 momentissa
tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

18 §

Sivuliikkeen perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo perus-
taa sivuliikkeen muuhun kuin 17 §:ssä tar-
koitettuun valtioon, on haettava lupa sivu-
liikkeen perustamiseen valtioneuvostolta.
Lupa voidaan myöntää, jos sivuliikkeen val-
vonta on riittävällä tavalla järjestettävissä ja
jos sijoituspalveluyrityksen taloudellinen tila
ja hallinto huomioon ottaen sivuliikkeen pe-
rustaminen on perusteltua. Lupahakemukses-
ta on pyydetävä rahoitustarkastuksen ja
Suomen Pankin lausunto. Valtioneuvosto voi

asettaa rajoituksia ja ehtoja sivuliikkeen perustamisesta ja valvonnan toteuttamisesta.

Asianomainen ministeriö voi antaa määräyksen tiedoista, jotka hakemuksessa on esitettävä, ja niiden esittämistavasta.

19 §

Ulkomaisen sivuliikkeen lakkauttaminen

Jos sijoituspalveluyritys ei täytä 17 ja 18 §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä, valtioneuvosto voi sijoituspalveluyritystä kuultuaan asettaa määräajan asiantilan korjaamiseksi ja, jollei vaatimusta täytetä, soveltuvien osin noudattaa, mitä 12 §:ssä säädetään.

20 §

Palvelujen tarjoaminen toiseen valtioon

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo aloittaa 3 §:ssä tarkoitettujen sijoituspalvelujen tai 16 §:ssä tarkoitettujen palvelujen tarjoamisen toisen valtion alueella perustamatta sivuliikettä, on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen rahoitustarkastukselle, mitä palveluja sekä missä ja miten sijoituspalveluyritys aikoo tarjota. Ilmoitus on tehtävä myös, jos nämä tiedot muuttuvat.

Rahoitustarkastuksen on kuukauden kuluessa edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen vastaanottamisesta toimitettava tieto asiasta Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle sekä liitettävä mukaan oma ilmoituksensa siitä, onko sijoituspalveluyrityksellä toimilupansa nojalla oikeus tarjota näitä palveluja Suomessa.

4 luku

Tilinpäätös ja tilintarkastus

21 §

Tilinpäätöksen laatimisvelvollisuus

Sijoituspalveluyrityksen tilinpäätös ja konsernitilinpäätös on laadittava kirjanpitolain (655/73) ja osakeyhtiölain mukaisesti, jollei tässä luvussa toisin säädetä.

Rahoitustarkastus antaa täydentäviä määräyksiä sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksen laatimisesta, tuloslaskelman ja taseen

kaavasta sekä tilinpäätöksen liitetiedoista. Rahoitustarkastus voi hakemuksesta myöntää luvan poiketa 1 momentin vaatimuksista silloin, kun se on oikeiden ja riittävien tietojen tarkoituksenmukaiseksi esittämiseksi tarpeen.

Mitä 21—28 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksestä, koskee vastaavasti sen omistusyhteisöä ja rahoituslaitosta, joka on sijoituspalveluyrityksen tai sen omistusyhteisön tytäryritys.

Sen estämättä, mitä 21—28 §:ssä säädetään, sijoituspalveluyritys, joka kuuluu luottolaitoksen tai sen omistusyhteisön konserniin, voi laatia tilinpäätöksensä luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisesti.

22 §

Tilikausi

Sijoituspalveluyrityksen tilikausi on kalenterivuosi. Liiketoimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa tilikausi saa olla kalenterivuotta lyhyempi tai pitempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta.

23 §

Omaisuuksien arvostus

Tilinpäätökseen on merkittävä

1) luotot ja muut saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;

2) luovutettavaksi tarkoitettua arvopaperit hankintamenoja suuruusina, kuitenkin enintään todennäköiseen luovutushintaan; ja

3) arvopaperit, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa useampana kuin yhtenä tilikauteina, hankintamenoja suuruusina tai, jos niiden todennäköinen luovutushinta on tilinpäätöspäivänä hankintamenoa pysyvästi alempi, todennäköisen luovutushinnan suuruusina.

Rahoitustarkastus voi määrätä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen ja vaivatta rahaksi muutettavien arvopaperien sekä johdannais-sopimusten merkitsemisestä taseeseen hankintamenoa suurempaan, yksiselitteisesti määriteltynä todennäköiseen arvoon. Määräykseen on sisällytettävä tällaisten sijoituskohteiden valintaperusteet.

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus samoin kuin ulkomaan rahan määräiset velat ja muut sitoumukset on taseeseen muutettava Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä vahvistamaan kurssiin. Rahoitustar-

kastus voi määrätä käyttöomaisuuden merkitsemisestä tilinpäätökseen hankintapäivänä Suomen Pankin vahvistamaan kurssiin.

24 §

Konsernitilinpäätös

Sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön ja sijoituspalveluyrityksen, joka on konsernin emoyritys, on laadittava konsernitilinpäätös ja sisällytettävä se tilinpäätökseensä siten kuin kirjanpitolaissa ja tässä luvussa säädetään sekä niin kuin rahoitustarkastus tarkemmin määrää.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun yrityksen tytäryrityksen, joka ei ole sijoituspalveluyritys taikka luotto- tai rahoituslaitos, tiedot yhdistellään konsernitilinpäätökseen rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla.

Sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön ja sijoituspalveluyrityksen, joka on konsernin emoyritys, on aina laadittava konsernitilinpäätös riippumatta kirjanpitolain 22 a §:n 4 momentissa säädetystä poikkeuksesta.

25 §

Kirjanpitolautakunnan lausunto

Rahoitustarkastuksen on pyydettävä kirjanpitolautakunnalta lausunto ennen 21, 23 ja 24 §:ssä tarkoitettujen määräysten antamista.

26 §

Tilintarkastusvelvollisuus

Sijoituspalveluyrityksen tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tilintarkastuslaissa (936/94) ja tässä luvussa säädetään.

Sijoituspalveluyrityksessä on oltava vähintään kaksi tilintarkastajaa ja tarpeellinen määrä varatilintarkastajia.

27 §

Tilintarkastajan kelpoisuus

Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö.

28 §

Rahoitustarkastuksen määräämät tilintarkastajat

Tilintarkastuslain 27 §:ssä tarkoitetun tilintarkastajan sijoituspalveluyritykseen määrää rahoitustarkastus.

5 luku

Vakavaraisuus ja riskien hallinta

29 §

Yleissäännös riskien hallinnasta

Sijoituspalveluyritys, sen omistusyhteisö tai niiden kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluva yritys ei saa toiminnassaan ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuisi olennaista vaaraa sijoituspalveluyrityksen vakavaraisuudelle. Sijoituspalveluyrityksellä, sen omistusyhteisöllä ja niiden kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä on oltava toimintaansa nähden riittävät järjestelmät tässä luvussa tarkoitettujen riskien sekä korkoriskin seuranta ja hallintaa varten.

Rahoitustarkastus antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista seuranta-järjestelmistä sekä sijoituspalveluyrityksen ja sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen valuuttakurssi-, korko- ja muiden markkinariskien rajoittamisesta suhteessa sijoituspalveluyrityksen ja konsolidointiryhmän omien varojen määrään.

30 §

Maksuvalmius

Sijoituspalveluyrityksen maksuvalmiuden on oltava sijoituspalveluyrityksen toimintaan nähden riittävällä tavalla turvattu. Rahoitustarkastus antaa tarkempia määräyksiä sijoituspalveluyrityksen maksuvalmiudesta.

31 §

Omien varojen vähimmäismäärä

Sijoituspalveluyrityksen vakavaraisuuden turvaamiseksi on sijoituspalveluyrityksen omien varojen määrän oltava vähintään niin

suuri kuin tässä luvussa säädetään suhteessa sijoituspalveluyrityksen saamiin, sijoitukseen ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin sisältyviin riskeihin.

Sijoituspalveluyrityksen omien varojen yhteismäärän on aina oltava vähintään 13 §:ssä säädetyn perustamispääoman suuruinen.

Sijoituspalveluyrityksen omiin varoihin luetaan 32 ja 33 §:ssä tarkoitetut ensisijaiset ja toissijaiset omat varat vähennettynä 35 §:ssä tarkoitetuilla erillä. Omia varoja laskettaessa on lisäksi otettava huomioon, mitä jäljempänä tässä luvussa säädetään.

Kun vähintään kaksi sijoituspalveluyritystä sulautuu, rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen 2 momentissa tarkoitetusta vaatuksesta. Vastaanottavan sijoituspalveluyrityksen tai perustettavan uuden sijoituspalveluyrityksen omien varojen määrä ei kuitenkaan saa olla pienempi kuin sulautuvilla sijoituspalveluyrityksillä sulautumishetkellä olleiden omien varojen yhteenlaskettu määrä.

32 §

Ensisijaiset omat varat

Sijoituspalveluyrityksen ensisijaisiin omiin varoihin luetaan

- 1) osakepääoma;
- 2) osakeantitilillä oleva pääoma;
- 3) vararahasto;
- 4) vapaan oman pääoman rahastot ja käytämättömät voittovarot;
- 5) osakeyhtiölaissa tarkoitettu pääomalaina;
- 6) yleinen tappiovaraus; sekä
- 7) muut rahoitustarkastuksen hyväksymät 1—6 kohdassa tarkoitettuihin eriin rinnastettavat erät.

Ensisijaisiin omiin varoihin voidaan lisäksi lukea tilikauden aikana kertynyt voitto rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla.

Ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen erien lukemista omiin varoihin niistä on vähennettävä niihin mahdollisesti kohdistettu sijoituspalveluyrityksen yhteisöverokannan mukainen vero.

33 §

Toissijaiset omat varat

Sijoituspalveluyrityksen omiin varoihin

luetaan myös toissijaiset omat varat, joita ovat

- 1) arvonkorotusrahasto;
- 2) rahoitustarkastuksen määräämin ehdoin sijoituspalveluyrityksen liikkeeseen laskemat sellaiset sitoumukset, joilla on huonompi etuoikeus kuin sijoituspalveluyrityksen muilla sitoumuksilla; sekä
- 3) muut rahoitustarkastuksen hyväksymät 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuihin eriin rinnastettavat erät.

Toissijaisten omien varojen yhteismäärästä voidaan omien varojen yhteismäärää laskettaessa ottaa huomioon enintään ensisijaisten omien varojen suuruinen määrä. Toissijaisia omia varoja laskettaessa voidaan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen erien yhteismäärästä kuitenkin ottaa huomioon enintään puolet ensisijaisten omien varojen määrästä.

34 §

Muut omat varat

Sijoituspalveluyrityksen omiin varoihin saadaan 38, 40 ja 45 §:ssä tarkoitettua omien varojen vähimmäismäärää laskettaessa lukea rahoitustarkastuksen tarkemmin määräämällä tavalla sen lisäksi, mitä 32 ja 33 §:ssä säädetään, kaupankäyntivaraston nettotuotot ja muut kuin 33 §:ssä tarkoitettut sitoumukset, joilla on huonompi etuoikeus kuin sijoituspalveluyrityksen muilla sitoumuksilla.

35 §

Vähennyserät

Sijoituspalveluyrityksen ensisijaisten omien varojen määrästä vähennetään omien varojen yhteismäärää laskettaessa sijoituspalveluyrityksen omistamat omat osakkeet, pitkävaikutteisten aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen poistamaton osa sekä edellisten tilikausien ja tilikauden tappiot.

Sijoituspalveluyrityksen ensisijaisten ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä vähennetään omien varojen yhteismäärää laskettaessa

- 1) muiden kuin sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluvien sijoituspalveluyritysten sekä luotto- ja rahoituslaitosten osakkeet ja osuudet, jos sijoituspalveluyritys omistaa yli yhden kymmenesosan tällaisen yhteisön osakkeista ja osuuksista sekä tällaisilta yhteisöiltä olevat saamiset, jos saamisil-

la on huonompi etuoikeus kuin muilla sitoumuksilla;

2) muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen sijoituspalveluyritysten sekä luotto- ja rahoituslaitosten osakkeet ja osuudet, jos sijoituspalveluyritys omistaa enintään yhden kymmenesosan tällaisen yhteisön osakkeista ja osuuksista, sekä tällaisilta yhteisöiltä olevat saamiset, jos saamisilla on huonompi etuoikeus kuin muilla sitoumuksilla, siltä osin kuin näiden erien yhteismäärä ylittää ennen ensisijaisten ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä tehtäviä vähennyksiä yhden kymmenesosan sijoituspalveluyrityksen omista varoista; sekä

3) vakuutustoimintaa harjoittavien yhteisöjen osakkeet ja osuudet, jos sijoituspalveluyritys omistaa yli yhden kymmenesosan tällaisen yhteisön osakkeista ja osuuksista, samoin kuin tällaisilta yhteisöiltä olevat saamiset, jos saamisilla on huonompi etuoikeus kuin muilla sitoumuksilla.

36 §

Luottoriskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrä

Sijoituspalveluyrityksen omien varojen vähimmäismäärää laskettaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä luottolaitostoinnasta annetun lain 76—78 §:ssä säädetään saamisten ja sijoitusten riskiryhmittelystä, taseen ulkopuolisista eristä ja omien varojen vähimmäismäärästä.

Sijoituspalveluyrityksen saamisiin, sijoituksiin ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin voidaan jättää lukematta 37 §:ssä tarkoitettuun kaupankäyntivarastoon kuuluvat saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset, jollei jäljempänä toisin säädetä.

37 §

Kaupankäyntivarasto

Sijoituspalveluyritys ja sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen kaupankäyntivarastoon luetaan

1) arvopaperit ja johdannaissopimukset, jotka sijoituspalveluyritys tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluva yritys on hankkinut voidakseen lyhyellä aikavälillä hyötyä niiden tosiasiallisista tai odotetuista osto- ja myyntihinnan välisistä eroista tai muista hinnan tai koron vaihteluista;

2) velat ja johdannaissopimukset, jotka suojaavat 1 kohdassa tarkoitettuja eriä; sekä

3) muut 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin eriin rinnastettavat erät.

Rahoitustarkastus antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen erien lukemisesta kaupankäyntivarastoon.

38 §

Positio-, selvitys-, vastapuoli- ja valuuttariskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrä

Sijoituspalveluyrityksellä on sen lisäksi, mitä 36 §:ssä säädetään, oltava omia varoja vähintään määrä, joka riittää kaupankäyntivarastoon liittyvien seuraavien riskien kattamiseen:

1) markkinoiden yleisestä kehityksestä aiheutuva riski (*yleisriski*);

2) arvopaperin liikkeeseenlaskijasta tai johdannaissopimuksen kohde-etuuden liikkeeseenlaskijasta aiheutuva riski (*erityisriski*);

3) merkintäsitoumuksista aiheutuva riski (*muu positioriski*);

4) arvopapereiden selvittämättä jääneistä kaupoista aiheutuva riski (*selvitysriski*); sekä

5) vastapuolen maksukyvyttömyydestä aiheutuva riski (*vastapuoliriski*).

Sijoituspalveluyrityksellä on 1 momentissa säädetyn lisäksi oltava omia varoja määrä, joka riittää koko toiminnasta aiheutuvien valuuttakurssiriskin sekä 1 momentissa tarkoitettuihin riskeihin rinnastettavien riskien kattamiseen.

Rahoitustarkastus antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen riskien laskemisesta, niiden kattamiseksi vaadittavasta omien varojen määrästä ja sen laskemisesta sekä näitä koskevien tietojen ilmoittamisesta rahoitustarkastukselle.

39 §

Kaupankäyntivarastoa koskevat poikkeukset

Kaupankäyntivarastoon sisältyviä eriä ei ole otettava huomioon laskettaessa 36 §:n 1 momentin mukaista sijoituspalveluyrityksen omien varojen vähimmäismäärää.

Kaupankäyntivarastoon sisältyvät saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset otetaan huomioon 45 §:ssä tarkoitettua asia-

kasvastuiden enimmäismäärää laskettaessa rahoitustarkastuksen tarkemmin määräämällä tavalla.

Rahoitustarkastus voi myöntää sijoituspalvelu yritykselle luvan lukea kaupankäyntivastoon kuuluvat erät 36 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin saamisiin ja sijoituksiin sekä taseen ulkopuolisiin eriin, jolloin sijoituspalvelu yrityksen ei tarvitse laskea 38 §:n 1 momentin mukaista omien varojen vaatimusta.

40 §

Toimintariskien kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrä

Sen lisäksi, mitä 36 ja 38 §:ssä säädetään, omien varojen määrä ei saa alittaa yhtä neljäsosaa edellisen tilikauden hyväksytyn tuloslaskelman osoittamista kiinteistä kuluista, tai jos sijoituspalvelu yrityksen toiminnassa on tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen tapahtunut merkittäviä muutoksia, rahoitustarkastuksen hakemuksesta vahvistamaa määrää.

Rahoitustarkastus antaa tarkempia määräyksiä kiinteisiin kuluihin sisällytettävistä eristä.

41 §

Konsolidointiryhmän omien varojen vähimmäismäärä

Jos sijoituspalvelu yritys tai sen omistusyhteisö on konsernin emoyritys tai sijoituspalvelu yritys, jolla on 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu suhde toiseen sijoituspalvelu yritykseen tai muuhun rahoituslaitokseen, omien varojen määrä lasketaan sijoituspalvelu yrityksen lisäksi konsolidointiryhmälle. Sijoituspalvelu yrityksen omien varojen sekä saamisten, sijoitusten ja taseen ulkopuolisten sitoumusten määrä lasketaan tällöin noudattaen soveltuvin osin konsernitilinpäätöksen laatimisessa noudatettavia periaatteita. Konsolidointiryhmän ensisijaisista omista varoista vähennetään lisäksi konsernitaseessa oleva liikearvo. Rahoitustarkastus antaa tarkempia määräyksiä konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten vastakkaisten riskiasemien vähentämisestä toisistaan 38 §:n ja 45 §:n mukaista konsolidoitua pääomavaatimusta laskettaessa.

42 §

Omien varojen kartuttamisvelvollisuus

Jos sijoituspalvelu yrityksen tai sen konsolidointiryhmän omat varat vähenevät alle tässä luvussa taikka 59 §:ssä säädetyn vähimmäismäärän, on sijoituspalvelu yrityksen tai sen omistusyhteisön viipymättä ilmoitettava siitä rahoitustarkastukselle sekä ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen määrän nostamiseksi säädetylle tasolle taikka sijoituspalvelu yrityksen toiminnan lopettamiseksi. Rahoitustarkastuksen on asetettava määräaika, jonka kuluessa sijoituspalvelu yrityksen ja sen konsolidointiryhmän omia varoja koskeva vaatimus on täytettävä tai sijoituspalvelu yrityksen toiminta lopetettava.

43 §

Tarkemmat määräykset

Asianomainen ministeriö antaa tarkempia määräyksiä 29—42 §:n soveltamisesta sekä niissä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastus voi myöntää sijoituspalvelu yritykselle määräajaksi sijoituspalvelu yritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä annetun neuvoston direktiivin 93/6/ETY mukaisesti luvan noudattaa 29—42 §:n sijasta soveltuvin osin luottolaitostoiminnasta annetun lain säännöksiä.

6 luku

Suurten vastuiden hallinta

44 §

Asiakasvastuut ja niiden laskeminen

Sijoituspalvelu yrityksen asiakasvastuilla tarkoitetaan samaan henkilöön tai yhteisöön taikka saman henkilön tai yhteisön kanssa olennaisessa taloudellisessa etuyhteydessä olevaan henkilöön tai yhteisöön kohdistuvien saamisten, sijoitusten ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärää.

Suurella asiakasvastuulla tarkoitetaan asiakasvastuuta, jonka määrä on vähintään yksi kymmenesosa sijoituspalvelu yrityksen omista varoista.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä asiakasvastuiden laskemisesta.

7 luku

Erinäisiä säännöksiä

45 §

Asiakasvastuita koskevat rajoitukset

Asiakasvastuut eivät saa ylittää yhtä neljäsosaa tai, jos asiakasyhteisö on sijoituspalveluyrityksen emo- tai tytäryritys taikka emoyrityksen tytäryritys, yhtä viidesosaa sijoituspalveluyrityksen omista varoista.

Suurten asiakasvastuiden yhteenlaskettu määrä ei saa ylittää 800 prosenttia sijoituspalveluyrityksen omista varoista.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske asiakasyhteisöä, joka on sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluva yritys.

Asiakasvastuita laskettaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 106 §:ssä säädetään.

Rahoitustarkastus voi määrätä myöntää poikkeuksen 1 ja 2 momentista, jos 1 ja 2 momentissa tarkoitetut suhdeluvut ovat ylittyneet sijoituspalveluyritysten sulautumisesta johtuvista sijoituspalveluyrityksestä riippumattomista syistä.

46 §

Konsolidointiryhmän asiakasvastuut

Konsolidointiryhmän asiakasvastuiden suhteeseen konsolidointiryhmän omiin varoihin sovelletaan, mitä 45 §:ssä säädetään.

47 §

Asiakasvastuiden ilmoittaminen

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava suuret asiakasvastuut rahoitustarkastukselle vähintään vuosineljänneksittäin.

Sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön ja sijoituspalveluyrityksen, joka on konsernin emoyritys, on ilmoitettava konsolidointiryhmän suuret asiakasvastuut rahoitustarkastukselle siten kuin 1 momentissa säädetään.

48 §

Salassapitovelvollisuus

Joka sijoituspalveluyrityksen, sen omistusyhteisön, sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen yhteenliittymän toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa ollessaan taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää sijoituspalveluyrityksen asiakkaan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassapidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa sijoituspalveluyrityksen yh-tiökokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalle osakkeenomistajalle.

Sijoituspalveluyrityksellä, sen omistusyhteisöllä ja sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella sekä sijoituspalveluyritysten yhteenliittymällä on velvollisuus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

Sijoituspalveluyrityksellä, sen omistusyhteisöllä ja sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja samaan konserniin kuuluvalla yhteisölle, jos sen hallintoelinten jäseniä tai toimihenkilöitä koskee 1 momentissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus ja jos tiedon antaminen on vastaanottavan yhteisön riskien hallinnan kannalta tarpeen.

49 §

Asiakkaan tunnistaminen

Sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen on

todettava sen vakituksen asiakkaan henkilöllisyys. Jos on todennäköistä, että asiakas toimii toisen henkilön lukuun, on tunnistaminen käytettävissä olevin keinoin ulotettava myös tähän henkilöön. Tunnistamistiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla vähintään viiden vuoden ajan liiketoimen tai asiakassuhteen päättymisestä.

Edellä 1 momentissa säädetty vaatimukset koskevat myös muita kuin vakituksia asiakkaita, kun suoritettavan liiketoimen suuruus yhtenä tai toisiinsa kytkeytyvänä toimenpiteenä on vähintään 85 000 markkaa, taikka jos on syytä epäillä liiketoimeen sisältyvien varojen laillista alkuperää.

50 §

Huolellisuusvelvollisuus ja epäilyttävät liiketoimet

Sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen on asianmukaista huolellisuutta noudattaen selvitettävä perusteet ja tarkoitus sen palvelujen käytölle, jos se havaitsee, että niiden rakenne tai suuruus, yrityksen koko tai sen toimipaikan sijainti poikkeaa tavanomaisesta tai niillä ei ole ilmeistä taloudellista tarkoitusta taikka ne eivät sovi yhteen asiakkaan taloudellisen tilanteen tai liiketoimien kanssa.

Jos sijoituspalveluyrityksellä tai sen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella on 1 momentissa tarkoitettua huolellisuusvelvoitteen täytettyään tai muutoin syytä epäillä liiketoimeen sisältyvien varojen laillista alkuperää, sen on keskeytettävä liiketoimi lisäselvityksiä varten tai kieltäydyttävä siitä sekä aina viipymättä ilmoitettava asiasta rahoitustarkastukselle ja annettava rahoitustarkastukselle sen pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä epäilyn selvittämiseksi. Jos liiketoimesta kieltäytyminen tai sen keskeyttäminen todennäköisesti vaikeuttaisi liiketoimen edunsaajan selville saamista, voidaan liiketoimi kuitenkin toteuttaa, jonka jälkeen asiasta on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle. Ilmoituksen tekemistä ei saa paljastaa sille, johon epäily kohdistuu. Rahoitustarkastus saa rekisteröidä, käyttää ja luovuttaa sille ilmoitettuja tietoja vain 4 momentissa tarkoitettun rikollisen toiminnan vastustamiseen.

Rahoitustarkastus antaa tarkempia määräyksiä huolellisuusvelvoitteesta ja ilmoitusvelvollisuudesta sekä niiden täyttämisestä.

Jos rahoitustarkastus sille ilmoitettujen tai muutoin hankkimiensa tietojen perusteella katsoo, että on syytä epäillä rikoksesta peräisin olevien varojen todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin tai niihin kohdistuvien määräämistointen tai oikeuksien peittämistä tai häivyttämistä, sen on ilmoitettava asiasta asianomaiselle esitutkintaviranomaiselle tutkintaa varten. Rahoitustarkastus voi samanaikaisesti antaa sijoituspalveluyritykselle tai sen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitokselle määräyksen pidättäytymisestä toteuttamasta liiketoimintaa enintään viiden pankkipäivän ajaksi, jos tällainen pidättäytyminen on tarpeen esitutkintatoimenpiteitä varten.

51 §

Vahingonkorvaus

Joka tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisella menetyllä aiheuttaa vahinkoa, on velvollinen korvaamaan vahingon kärsineelle aiheuttamansa vahingon.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/74) 2 ja 6 luvussa on säädetty.

Rahoitustarkastukselle, sijoituspalveluyritykselle tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitokselle sekä niiden puolesta vilpittömässä mielessä toimineille henkilöille ei aiheudu vastuuta 50 §:n mukaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

52 §

Asiakasvarojen säilyttäminen

Sijoituspalveluyrityksen haltuun säilyttämistä, sijoittamista tai muuta varainhoitoa varten annetut taikka omaisuuden myynnistä saadut varat on sijoitettava tilille talletuspankkiin tai ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttoriin, jollei muusta sijoittamisesta ole kirjallisesti sovittu.

Asiakkaan varat ja omaisuus on pidettävä kirjanpidossa erillään sijoituspalveluyrityksen omista varoista ja omaisuudesta ja säilytettävä luotettavalla tavalla.

8 luku

Rangaistussäännökset

53 §

Sijoituspalvelurikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta tarjoaa sijoituspalvelua 4 §:n tai 12 §:n vastaisesti tai käyttää 7 §:n vastaisesti toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan sanaa arvopaperinvälittäjä tai pankkiiri, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoituspalvelurikoksesta* sakkoon tai enintään yhdeksi vuodeksi vankeuteen.

54 §

Sijoituspalvelurikkomus

Joka muuten kuin 53 §:ssä mainitulla tavalla rikkoo 4 §:n, 7 §:n tai 12 §:n säännöksiä, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoituspalvelurikkomuksesta* sakkoon.

55 §

Sijoituspalveluyritystä koskevan salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 48 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

56 §

Tunnistamisvelvollisuuden rikkominen

Joka rikkoo 49 §:ssä säädetyn asiakkaiden tunnistamisvelvollisuuden tai tunnistamistietojen säilyttämistä koskevan velvollisuuden, on tuomittava *tunnistamisvelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teko ole vähäinen tai siitä ei muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

9 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

57 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1996.

Tällä lailla kumotaan arvopaperinvälitysliikkeistä annettu laki (499/89) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

58 §

Arvopaperinvälitysliikkeen toimiluvan vahvistaminen

Valtioneuvosto voi osakeyhtiön (*arvopaperinvälitysliike*), joka arvopaperinvälitysliikkeistä annetun lain mukaisesti myönnetyn toimiluvan nojalla tämän lain voimaantullessa tarjoaa 3 §:ssä tarkoitettua sijoituspalvelua, hakemuksesta vahvistaa yhtiön toimiluvan. Hakemuksessa on yksilöitävä ne 3 §:ssä tarkoitetut sijoituspalvelut, joiden tarjoamiseen yhtiö hakee toimilupansa vahvistamista. Arvopaperinvälitysliikkeen on kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta haettava toimiluvan vahvistamista tai lopetettava sijoituspalvelun tarjoaminen. Jos toimilupaa on haettu sanotussa määräajassa eikä toimilupaa ole vahvistettu kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta, sijoituspalvelujen tarjoaminen on lopetettava, jollei valtioneuvosto erityisestä syystä myönnä lopettamiselle pitempää määräaikaa.

Hakemus toimiluvan vahvistamisesta voidaan ottaa käsiteltäväksi jo ennen tämän lain voimaantuloa. Muihinkin lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

Toimilupansa vahvistamista hakevan arvopaperinvälitysliikkeen osakkeenomistajan, jolla 31 päivänä joulukuuta 1995 on ollut yhtiöstä 14 §:ssä tarkoitettu osuus, joka on vähintään yksi kymmenesosa yhtiön osakepääomasta tai joka tuottaa vähintään yhden kymmenesosan yhtiön äänivallasta, taikka muun henkilön, jolla muutoin on oikeus käyttää siihen rinnastuvaa vaikutusvaltaa yhtiön hallinnossa, on kuukauden kuluessa lain voimaantulosta ilmoitettava yhtiölle osuutensa yhtiön osakkeiden äänimäärästä

sekä yhtiön osakepääomasta.

Toimilupansa vahvistamista hakevan arvopaperinvälitysliikkeen on hakemuksessaan 14 §:n 5 momentin mukaisesti ilmoitettava kaikki sen tiedossa olevat 4 momentissa tarkoitettut osakkeenomistajat ja muut henkilöt.

59 §

Arvopaperinvälitysliikkeen omien varojen vähimmäismäärä

Edellä 13 §:ssä säädetty perustamispääoman vähimmäisvaatimus ei koske 58 §:n 1 momentissa tarkoitettua arvopaperinvälitysliikettä. Arvopaperinvälitysliikkeen omien varojen määrä ei kuitenkaan saa alittaa yhtiön omien varojen suurinta vertailutasoa, jonka laskemisesta ja ilmoittamisesta rahoitustarkastus antaa tarkemmat määräykset.

Arvopaperinvälitysliikkeen on laskettava uusi vertailutaso kuuden kuukauden välein. Yhtiön hallituksen on ilmoitettava yhtiön omien varojen vertailutaso rahoitustarkastukselle kahden viikon kuluessa vertailutason määräytymispäivästä. Ilmoitukseen on liitettävä yhtiön tilintarkastajan lausunto rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla.

Mitä 1 momentissa säädetään, on voimassa, kunnes yhtiön osakepääoman määrä täyttää 13 §:n vaatimukset.

Jos määräysvalta 1 momentissa tarkoitettussa arvopaperinvälitysliikkeessä siirtyy toiselle tämän lain voimaantulon jälkeen, yhtiön osakepääoman on täytettävä 13 §:n vaatimukset kuukauden kuluessa määräysvallan siirtymisestä, jollei määräysvalta ole

siirtynyt perinnön johdosta. Mikäli määräysvalta on siirtynyt perinnön johdosta, perinnönsaajan on haettava rahoitustarkastukselta poikkeusta. Tällöin arvopaperinvälitysliikkeen omien varojen vähimmäismäärään sovelletaan, mitä 1 momentissa säädetään. Poikkeus on voimassa rahoitustarkastuksen määräämän ajan, kuitenkin enintään kymmenen vuotta. Poikkeus koskee 1 päivänä tammikuuta 2006 mennessä tapahtuvia saantoja.

Sen, jolle määräysvalta 1 momentissa tarkoitettussa yhtiössä on siirtynyt, on ilmoitettava tästä välittömästi rahoitustarkastukselle, mikäli yhtiön osakepääoma ei täytä 13 §:n vaatimuksia.

Jos sijoituspalveluyrityksen omien varojen vähimmäismäärä laskee alle 1 momentissa säädetyn määrän, on noudatettava, mitä 42 §:ssä säädetään.

60 §

Sijoituspalveluyrityksen toimilupa

Muun kuin 58 §:ssä tarkoitettun yrityksen, joka tämän lain voimaan tullessa tarjoaa 3 §:ssä tarkoitettua sijoituspalvelua, on kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta haettava toimilupaa tai kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta lopetettava tämän lain vastainen toiminta, jollei valtioneuvosto erityisestä syystä myönnä lopettamiselle pitempää määräaika.

Hakemus toimiluvan myöntämisestä voidaan ottaa käsiteltäväksi jo ennen tämän lain voimaantuloa.

Laki

ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeutta tarjota ammattimaisesti sijoituspalvelua Suomessa.

Ulkomaista sijoituspalveluyritystä koskee lisäksi, mitä sijoituspalvelun ammattimaisesta tarjoamisesta ja arvopaperimarkkina- (495/89) tarkoitetun arvopaperinvälittäjän velvollisuuksista laissa säädetään.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan

1) *ulkomaisella sijoituspalveluyrityksellä* sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla annetussa neuvoston direktiivissä (93/22/ETY) tarkoitettua palvelua ammattimaisesti tarjoavaa luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on saanut sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 9 ja 16 §:ssä tarkoitettua toimilupaa vastaavan toimiluvan muussa valtiossa kuin Suomessa;

2) *sijoituspalvelulla* sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 3 ja 16 §:ssä tarkoitettua palvelua;

3) *sijoittautumisoikeudella* ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeutta perustaa Suomeen kiinteä toimipaikka (*sivuliike*), josta se voi tarjota sen toimilupaansa sisältyvää sijoituspalvelua; sekä

4) *edustustolla* Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen kiinteää toimipaikkaa Suomessa, josta ei ole oikeutta tarjota sijoituspalvelua.

3 §

Valvonta

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen Suomessa tapahtuvan toiminnan valvonnasta sekä rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa tietoja ulkomaiselle, rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle säädetään rahoitustarkastuslaissa (503/93).

2 luku

Sijoittautumisoikeus ja sijoituspalvelun tarjoamisen vapaus Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta

4 §

Sivuliikkeen aloittamisen edellytykset

Ennen kuin ulkomainen sijoituspalveluyritys voi perustaa sivuliikkeen Suomeen, rahoitustarkastuksen on saatava sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion rahoitustarkastusta vastaavalta valvontaviranomaiselta sivuliikkeen perustamista koskeva ilmoitus, jossa on oltava riittävät tiedot perustettavaksi aiotun sivuliikkeen liiketoiminnasta, hallinnosta, vastuuhenkilöistä ja toimipaikasta, sekä muista tarpeellisista seikoista.

Sivuliike voidaan perustaa ja se voi aloittaa toimintansa viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun rahoitustarkastus on vastaanottanut 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen. Rahoitustarkastuksen on kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta annettava tarpeelliseksi katsomansa määräykset sivuliikkeen valvontaa koskevas- ta tietojenantovelvollisuudesta ja asetettava yleisen edun vuoksi tarpeelliset ehdot sivuliikkeen toiminnan harjoittamiselle.

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava rahoitustarkastukselle kirjallisesti 1 momentissa tarkoitettujen tietojen muutoksista vähintään kuukautta ennen kuin ne on tarkoitettu toteuttaa. Rahoitustarkastus voi asettaa aiottujen muutosten vuoksi 1 momentissa tarkoitettuja määräyksiä ja ehtoja.

5 §

Sijoituspalvelun tarjoamisen vapaus

Ulkomaisella sijoituspalveluyrityksellä, joka on saanut 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettun toimiluvan Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, on oikeus tarjota sijoituspalvelua Suomessa myös perustamatta tytäryritystä tai sivuliikettä.

Ennen kuin ulkomainen sijoituspalveluyritys voi tarjota vapaasti sijoituspalvelua Suomessa, rahoitustarkastuksen on saatava sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion rahoitustarkastusta vastaavalta valvontaviranomaiselta palvelujen tarjoamista koskeva ilmoitus, jossa on oltava tiedot niistä sijoituspalveluista, joita ulkomainen sijoituspalveluyritys aikoo tarjota Suomessa, sekä annettava yleisen edun vuoksi tarpeelliseksi katsomansa ehdot, jotka koskevat sijoituspalvelun tarjoamista.

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava kirjallisesti rahoitustarkastukselle 2 momentissa mainittuihin tietoihin aiotuista muutoksista. Rahoitustarkastus voi muuttaa aiottujen muutosten vuoksi 2 momentissa tarkoitettuja ehtoja.

6 §

Toimintaoikeuksien peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen

Jos ulkomainen sijoituspalveluyritys rikkoo tätä lakia tai muita arvopaperinvälittäjälle laissa säädettyjä velvollisuuksia, rahoitustarkastuksen on kehoitettava yritystä lopettamaan lainvastainen toiminta.

Jollei ulkomainen sijoituspalveluyritys noudata 1 momentissa tarkoitettua kehoitusta, rahoitustarkastuksen on ilmoitettava asiasta sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion rahoitustarkastusta vastaavalta valvontaviranomaiselle, jotta tämä voi ryhtyä viipymättä toimenpiteisiin lainvastaisen toiminnan jatkamisen estämiseksi.

Mikäli ulkomainen sijoituspalveluyritys 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta edelleen jatkaa lainvastaista toimintaansa, valtioneuvosto voi rahoitustarkastuksen esityksestä kieltää kokonaan tai osittain ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sijoituspalvelujen tarjoamisen Suomessa. Päätöksestä on ilmoitettava sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle.

Valtioneuvosto voi rahoitustarkastuksen esityksestä kieltää välittömästi tämän lain vastaisen toiminnan, jos kiello on asian kiireellisyys vuoksi välttämätön sijoittajien tai niiden henkilöiden etujen suojaamiseksi, joille sijoituspalvelua on tarjottu. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava ulkomaiselle sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle ja Euroopan komissiolle.

Valtioneuvosto voi rahoitustarkastuksen esityksestä kieltää kokonaan tai osittain ulkomaisesta sijoituspalveluyritystä tarjoamasta sijoituspalvelua Suomessa, jos ulkomainen sijoituspalveluyritys on rikkonut olennaisesti tätä lakia, arvopaperimarkkinalakia, sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia tai muuta rahoitusmarkkinoita koskevaa lainsäädäntöä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä siten, että se voi vahingoittaa sijoittajan suojaa tai muutoin yleistä etua.

3 luku

Sijoittautumisoikeus, edustusto ja sijoituspalvelun tarjoamisen vapaus valtiosta, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

7 §

Sivuliikkeen toimilupa

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen on haettava valtioneuvostolta toimilupa Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Hakemuksesta on pyydetävä rahoitustarkastuksen lausunto. Toimilupaa haettaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 9 §:ssä säädetään.

8 §

Toimiluvan myöntäminen

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneelle ulkomaiselle sijoituspalveluyritykselle, jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät luotettavalle sijoituspalvelun tarjoamiselle asetettavat vaatimukset, voidaan myöntää toimilupa Suomeen perustettavaa sivuliikettä varten.

Valtioneuvosto voi asettaa sivuliikkeen perustamista, toimintaa ja valvontaa koskevia toimilupaehtoja.

Toimilupa oikeuttaa harjoittamaan toimintaa yhdessä tai useammassa toimipaikassa.

9 §

Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen

Valtioneuvosto voi peruuttaa kokonaan tai osittain sivuliikkeen toimiluvan, jos

1) sen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetuksia tai viranomaisen niiden nojalla antamia määräyksiä taikka toimiluvan ehtoja;

2) se ei ole toiminut kuuteen kuukauteen;

3) luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

4) sen toimintaa tai osaa siitä ei ole aloitettu 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä; tai

5) toimilupaa haettaessa on annettu harhaanjohtavia tietoja.

Valtioneuvosto voi rajoittaa määrääjäksi tai toistaiseksi sivuliikkeen toimiluvan ehtojen mukaista toimintaa, jos toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminta on omiaan vakavasti vahingoittamaan arvopaperimarkkinoiden vakautta tai sijoittajien asemaa.

Valtioneuvoston on ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kuultava asianomaista sijoituspalveluyritystä ja pyydyttävä rahoitustarkastuksen lausunto, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

10 §

Edustuston avaaminen ja toiminta

Ennen edustuston avaamista Suomessa ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiasta rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastuksen on kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta annettava edustuston avaamista, toimintaa ja valvontaa koskevat määräykset.

Edustusto voidaan avata, kun ulkomainen sijoituspalveluyritys on esittänyt selvityksen 1 momentissa tarkoitettujen rahoitustarkastuksen määräysten noudattamisesta.

11 §

Edustuston toiminnan kieltäminen

Rahoitustarkastus voi kieltää edustustoa jatkamasta toimintaansa Suomessa, jos edustuston toiminnassa on olennaisesti rikottu lain tai asetuksen säännöksiä tai viranomaisen niiden nojalla antamia määräyksiä tai jos ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen toimilupa on peruutettu.

12 §

Sijoituspalvelun tarjoamisen vapaus

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneella ulkomaisella sijoituspalveluyrityksellä on valtiovarainministeriön luvalla oikeus tarjota sijoituspalvelua Suomessa perustamatta tytäryritystä tai sivuliikettä.

4 luku

Muut säännökset

13 §

Sivuliikkeen johto

Sivuliikkeellä on oltava sen toiminnasta vastaava sivuliikkeen johtaja, joka myös

edustaa ulkomaista sijoituspalveluyritystä sivuliikkeen toimintaa koskevissa oikeussuh-teissa.

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai lii-ketoimintakieltoon määrätty henkilö ei saa olla sivuliikkeen johtajana.

Sivuliikkeen johtaja on velvollinen korvaa-maan vahingon, jonka hän on tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut sivuliikkeen asiakkaalle tai muulle henkilölle rikkomalla tätä lakia tai muuta sivuliikkeen toimintaa koskevaa säännöstä.

14 §

Toiminimi

Sivuliikkeen toiminimen kirjoittaa sen joh-taja tai ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen antaman valtuutuksen perusteella muu hen-kilö yksin tai useampi yhdessä.

15 §

Maksuvalmius

Sivuliikkeen maksuvalmiuden on oltava sen toimintaan nähden riittävällä tavalla tur-vattu. Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä sivuliikkeen maksuvalmiuden turvaamisesta.

Sivuliike ei saa toiminnassaan ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa sivuliikkeen toiminnalle. Sivuliik-keellä on oltava toimintaansa nähden riittä-vät riskien valvontajärjestelmät.

16 §

Vaitiolo-velvollisuus

Sivuliikkeen ja edustuston toimihenkilön vaitiolo-velvollisuudesta, tietojenanto-oikeu-desta ja salassapito-velvollisuuden rikkomisesta sekä asiakkaiden tunnistamisesta, huo-rellisuusvelvoitteesta ja epäilyttävistä liike-toimista on voimassa, mitä sijoituspalvelu-yrityksistä annetun lain 48—50 §:ssä sääde-tään.

Sivuliikkeellä ja edustustolla on oikeus 1 momentin estämättä antaa edustamalleen ulkomaiselle sijoituspalveluyritykselle toimi-luvan myöntäneen valtion rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle sekä edustamansa ulkomaisen sijoituspalveluyri-tyksen tilintarkastajalle ne tiedot, jotka on säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmoitettaviksi.

17 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1996.

Laki

arvopaperimarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä toukokuuta 1989 annetun arvopaperimarkkinalain (495/89) 1 luvun 4 §:n 2—4 momentti, 4 luvun 10 § ja 8 luvun 2 §:n 5 kohta, niistä 4 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1554/91),

muutetaan 1 luvun 3 §, 4 §:n 1 momentti, 3 luvun 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 5 §, 6 §:n 1 momentin 5—8 kohta, 7 §, 9 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 10 §:n 1 momentti ja 10 §:n otsikko, 12 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 13 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 4 luvun 5 §:n 2 momentti, 6—9 § ja 7 §:n edellä oleva väliotsikko, 5 luvun 2—5 § sekä 3 §:n edellä oleva väliotsikko, 7 luvun 1 §:n 1—4 momentti, 3 §:n 2 momentti, 8 luvun 2 §:n 2 ja 4 kohta sekä 3 §:n 3 kohta ja 10 luvun 3 §:n 1, 2, 4 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 10 §:n 1 momentti ja 10 §:n otsikko, 7 luvun 1 §:n 2—4 momentti, 3 §:n 2 momentti, 8 luvun 2 §:n 2 kohta sekä 10 luvun 3 §:n 2, 4 ja 5 momentti 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa (740/93) sekä 3 luvun 13 § ja 5 luvun 2 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, sekä

lisätään 3 lukuun uusi 2 a § ja sen edelle väliotsikko, 2 b § ja sen edelle väliotsikko, 6 a, 12 a, 14—16 § sekä 16 §:n edelle väliotsikko, 4 luvun 3 §:ään uusi 2 momentti, 5 lukuun uusi 4 a § ja sen edelle väliotsikko, 6 § ja sen edelle väliotsikko, 7 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 9 päivänä elokuuta 1993 annetulla lailla ja 5 päivänä tammikuuta 1994 annetulla lailla (19/94), uusi 6 momentti, 2 §:ään uusi 4 momentti ja 10 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa, uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

Määritelmät

3 §

Arvopaperilla käydään *julkisesti kauppaa* arvopaperipörssin pörssilistalla (*pörssi-arvopaperi*) tai muussa ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyssä kaupankäynnissä, jolle on tämän lain mukaisesti vahvistettu säännöt (*markkina-arvopaperi*).

4 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *arvopaperipörssillä* pörssi-arvopaperien kaupankäynnin edellytyksiä järjestävää ja ylläpitävää (*arvopaperipörssitoiminta*) yhteisöä;

2) *pörssiyhtiöllä* yhtiötä, jonka osake tai

osakkeeseen osakeyhtiölain (734/78) mukaan oikeuttava arvopaperi on otettu kaupankäynnin kohteeksi arvopaperipörssin pörssilistalla;

3) *sijoituspalvelulla* sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 3 §:n mukaista arvopaperinvälittäjän tarjoamaa palvelua;

4) *arvopaperinvälittäjällä* sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua sijoituspalveluyritystä sekä ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua ulkomaista sijoituspalveluyritystä, luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/93) 2 §:ssä tarkoitettua luottolaitosta sekä ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (1608/93) 2 §:ssä tarkoitettua luotto- ja rahoituslaitosta;

5) *pörssivälittäjällä* arvopaperinvälittäjää, joka on saanut oikeuden käydä kauppaa arvopaperipörssin pörssilistalla;

6) *meklarilla* luonnollista henkilöä, joka arvopaperinvälittäjän edustajana päätehtävä-

nään tarjoaa sijoituspalvelua; sekä

7) *pörssimeklarilla* meklaria, joka on saanut oikeuden pörssivälittäjän edustajana käydä kauppaa arvopaperipörssin pörssilistalla.

3 luku

Julkinen kaupankäynti arvopapereilla

2 §

Valtioneuvosto voi peruuttaa arvopaperipörssin toimiluvan, jos toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia tai asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai arvopaperipörssin sääntöjä taikka jos luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

Toiminimi

2 a §

Arvopaperipörssitoimintaan luvan saaneella yhteisöllä on velvollisuus käyttää toiminimessään sanaa tai yhdysosaa arvopaperipörssi.

Muu kuin arvopaperipörssitoimintaan luvan saanut yhteisö ei saa toiminimessään tai muuten toimintaansa kuvaamaan käyttää sanaa tai yhdysosaa arvopaperipörssi.

Pörssilista

2 b §

Arvopaperipörssissä on pörssi-arvopaperien luettelointia ja kaupankäyntiä varten oltava pörssilista. Kaupankäynti on pörssilistalla järjestettävä luotettavasti ja tasapuolisesti siten, että pörssi-arvopaperien hinnanmuodostus perustuu sitoviin osto- ja myyntitarjouksiin tai tarjouskehotuksiin.

Arvopaperipörssin toiminta

3 §

Arvopaperipörssi saa arvopaperipörssitoiminnan lisäksi järjestää muuta julkista kaupankäyntiä sekä tarjota arvopaperien vaihdantaan ja säilytykseen liittyviä selvitys-

tietojenkäsittely- ja kaupanvastuun takauspalveluja sekä arvopaperi- ja rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen liittyviä koulutus- ja tiedotuspalveluja. Arvopaperipörssi saa lisäksi, sen mukaan kuin siitä on säädetty kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/88), harjoittaa optioyhteisön toimintaa.

Arvopaperipörssin säännöt

4 §

Arvopaperipörssillä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset ainakin siitä,

1) miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi,

2) miten ja milloin kaupankäynti pörssilistalla tapahtuu,

3) miten, milloin ja missä laajuudessa tarjouksia tai tarjouskehotuksia ja kauppia koskevat tiedot saatetaan sijoittajien ja kaupankäyntiin osallistuvien arvopaperinvälittäjien tietoon,

4) miten ja millä perusteilla pörssivälittäjän, muun arvopaperipörssissä toimivan ja pörssimeklarin oikeudet myönnetään ja peruutetaan, sekä

5) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia pörssiyhtiöille, pörssi-arvopaperien muille liikkeeseenlaskijoille, pörssivälittäjille, muille arvopaperipörssissä toimiville ja pörssimeklareille muutoin asetetaan.

Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet sekä kaupankäyntiin osallistuvat sijoittajat. Arvopaperipörssin säännöt ja niiden muutokset vahvistaa asianomainen ministeriö, jonka on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto.

Arvopaperipörssin toiminnan keskeyttäminen

5 §

Valtioneuvosto voi määrätä arvopaperipörssin toiminnan keskeytettäväksi määräajaksi tai toistaiseksi, jos arvopaperipörssi on toiminut vastoin lakia tai asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai arvopaperipörssin sääntöjä taikka jos arvopaperipörssissä kaupankäynnin koh-

teena olevien arvopaperien vaihdanta on häiriintynyt siten, että arvopaperipörssin toiminnan jatkamisesta aiheutuu vakavaa uhkaa sijoittajille tai arvopaperimarkkinoiden toiminnalle.

Arvopaperipörssin hallitus voi erityisestä syystä keskeyttää pörssin toiminnan enintään viikon ajaksi silloin, kun toiminnan jatkaminen olisi vastoin sijoittajien etua. Keskeytyksestä ja toiminnan aloittamisesta on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Arvopaperipörssin johto

6 §

Arvopaperipörssin hallituksen tehtävänä on, sen lisäksi mitä sen tehtävistä on muutoin säädetty ja määrätty:

5) valvoa arvopaperipörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen ja hyvän tavan noudattamista arvopaperipörssin piirissä;

6) huolehtia niiden tietojen saattamisesta julkisuuteen, jotka arvopaperipörssin on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten taikka arvopaperipörssin sääntöjen mukaan julkistettava;

7) saattaa rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin arvopaperipörssin toiminnasta annettuja säännöksiä ja määräyksiä; sekä

8) ilmoittaa rahoitustarkastukselle 1—4 kohdassa tarkoitettusta päätöksestään.

6 a §

Arvopaperipörssin on myönnettävä pörssivälittäjän ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet hakijalle, joka täyttää laissa ja arvopaperipörssin säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa.

Arvopaperipörssi saa lisäksi myöntää pörssivälittäjän oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettävä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Valtioneuvoston luvalla voidaan myös muulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle myöntää pörssivälittäjän oikeudet.

Arvopaperipörssin on peruutettava määräajaksi tai kokonaan pörssivälittäjän, muun arvopaperipörssissä toimivan ja pörssimeklararin oikeudet, mikäli rahoitustarkastus arvopaperipörssiä kuultuaan niin painavasta syystä vaatii. Rahoitustarkastuksen on välittömästi ilmoitettava vaatimuksestaan ja sen perusteista arvopaperipörssille sekä sille, jota vaatimus koskee.

Pörssivälittäjällä, pörssimeklarilla ja muulla arvopaperipörssissä toimivalla on oikeus saattaa arvopaperipörssin 6 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa tarkoitettu päätös, jolla hakemus sille myönnettävistä oikeuksista on hylätty tai jolla sen oikeudet on peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

7 §

Arvopaperipörssillä on oltava toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan on sen lisäksi, mitä hänen tehtävistään on muutoin säädetty ja määrätty, huolehdittava arvopaperilla käytävän kaupan keskeyttämisestä arvopaperipörssissä, milloin siihen antaa aihetta arvopaperipörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen tai hyvän tavan vastainen menettely taikka muu arvopaperin hinnanmuodostumiseen olennaisesti vaikuttava seikka.

Arvopaperinvälittäjän riippumattomuus

9 §

Arvopaperinvälittäjät ja muut arvopaperipörssissä toimivat, jotka kuuluvat samaan konserniin tai ovat keskenään sellaisessa taloudellisessa riippuvuussuhteessa, joka saattaa vaarantaa arvopaperipörssitoiminnan luotettavuuden, eivät saa toteuttaa samaa arvopaperia tai samaan arvopaperiin oikeutavaa arvopaperia koskevaa samaa sijoituspalvelua samassa arvopaperipörssissä.

10 §

Arvopaperin ottaminen pörssilistalle

Arvopaperipörssi saa asianomaisen liikkeenlaskijan hakemuksesta ottaa pörssilistalle

suomalaisen tai ulkomaisen arvopaperin, joka on vapaasti luovutettavissa, johon todennäköisesti kohdistuu riittävästi kysyntää ja tarjontaa ja jonka hinnanmuodostuksen voidaan siten arvioida olevan luotettavaa.

Muu julkinen kaupankäynti arvopapereilla

12 §

Muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi muualla kuin arvopaperipörssissä saadaan ottaa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pörssiarvopaperia lukuun ottamatta suomalainen tai ulkomainen arvopaperi, jos arvopaperiin todennäköisesti kohdistuu muualla kuin arvopaperipörssin pörssilistalla riittävästi kysyntää ja tarjontaa, jos arvopaperin hinnanmuodostuksen voidaan siten arvioida olevan luotettavaa ja jollei arvopaperin liikkeeseenlaskija ole kirjallisesti ilmoittanut vastustavansa arvopaperilla käytävän kaupan aloittamista.

Jollei arvopaperin liikkeeseenlaskija ole antanut suostumustaan päätökseen aloittaa muu julkinen kaupankäynti arvopaperilla, liikkeeseenlaskijalle on ilmoitettava päätöksestä 30 päivää ennen kaupankäynnin aloittamista. Jos pörssiarvopaperi on päätetty ottaa muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi, päätöksestä on vastaavasti ilmoitettava myös asianomaiselle arvopaperipörssille 30 päivää ennen kaupankäynnin aloittamista.

Muun julkisen kaupankäynnin järjestämisestä arvopaperilla on ilmoitettava viivytyksettä rahoitustarkastukselle ja arvopaperin liikkeeseenlaskijalle silloin, kun kaupankäynti arvopaperilla aloitetaan, keskeytetään ja lopetetaan sekä, jos on kysymys pörssiarvopaperista, myös asianomaiselle arvopaperipörssille.

Rahoitustarkastus voi määrätä muun julkisen kaupankäynnin keskeytettäväksi, jos 13 §:ssä tarkoitettuja asianomaisen ministeriön vahvistamia sääntöjä ei ole noudatettu taikka jos toiminnan jatkamisesta voi aiheutua vakavaa uhkaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden toiminnalle. Rahoitustarkastus voi myös kieltää aloittamasta kaupankäyntimenettelyn järjestämistä, jollei asianomainen ministeriö ole vahvistanut 13 §:n mukaisesti sitä koskevia sääntöjä.

Rahoitustarkastus voi liikkeeseenlaskijan pyynnöstä määrätä kaupankäynnin markkina-arvopaperilla lopetettavaksi, jos arvopaperi on otettu muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta tai ilman, että liikkeeseenlaskija on tarjonnut kaupankäynnin kohteeksi otettuja tai niiden kanssa samanlaisia arvopapereita yleisölle. Rahoitustarkastuksen on pyydettävä lausunto asianomaiselta muun julkisen kaupankäynnin järjestäjältä. Rahoitustarkastus voi hylätä liikkeeseenlaskijan pyynnön, jos muun julkisen kaupankäynnin järjestäjä osoittaa, että arvopaperi muutoin täyttää 1 momentissa asetetut vaatimukset.

12 a §

Muuhun julkiseen kaupankäyntiin on myönnettävä arvopaperinvälittäjän oikeudet hakijalle, joka täyttää laissa ja 13 tai 14 §:ssä tarkoitetuissa säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa.

Muuhun julkiseen kaupankäyntiin saadaan osapuoleksi hyväksyä arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saanut ulkomainen arvopaperinvälittäjä, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Valtioneuvoston luvalla voidaan myös muu ulkomainen arvopaperinvälittäjä hyväksyä osapuoleksi muuhun julkiseen kaupankäyntiin.

Rahoitustarkastus voi arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä peruuttaa arvopaperinvälittäjän ja meklarin oikeudet osallistua arvopaperien muuhun julkiseen kaupankäyntiin. Päätöksestä ja sen perusteista on välittömästi ilmoitettava muun julkisen kaupankäynnin järjestäjälle sekä sille, jota päätös koskee.

Arvopaperinvälittäjällä ja meklarilla on muussa kuin 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa oikeus saattaa päätös, jolla hakeamus sen oikeudesta osallistua arvopaperien julkiseen kaupankäyntiin on hylätty tai jolla sen oikeus on 13 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

Mitä 9 §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjän riippumattomuudesta arvopaperipörssissä, sovelletaan vastaavasti muuhun julkiseen kaupankäyntiin.

Muun julkisen kaupankäynnin säännöt

13 §

Asianomainen ministeriö vahvistaa hakemuksesta arvopaperien muun julkisen kaupankäynnin säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset ainakin siitä,

1) miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi,

2) miten ja milloin kaupankäynti tapahtuu,

3) miten, milloin ja missä laajuudessa tarjouksia tai tarjouskehotuksia ja kauppvoja koskevat tiedot saatetaan sijoittajien ja kaupankäyntiin osallistuvien arvopaperinvälittäjien tietoon,

4) miten ja millä perusteilla arvopaperinvälittäjän ja meklarin oikeudet myönnetään ja peruutetaan,

5) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille, arvopaperinvälittäjille ja meklareille muutoin asetetaan, sekä

6) kuka vastaa tai ketkä vastaavat kaupan käynnin järjestämisestä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, säännöissä voidaan 1 luvun 1 ja 2 §:n estämättä lisäksi määrätä muilla kuin kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetuissa laissa tarkoitetuilla vakioituilla johdannaisopimuksilla käytävässä kaupassa noudatettavasta menettelystä. Säännöissä voidaan määrätä, ettei luottolaitoksen tavanomaisen varainhankintansa yhteydessä liikkeeseen laskemaa, 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua arvopaperia koskevaan, kyseisen luottolaitoksen tekemään kauppaan tai muuhun luovutukseen ole sovellettava, mitä 5 luvun 1 §:ssä säädetään.

Asianomainen ministeriö voi vahvistaa 1 momentissa tarkoitettut säännöt vain, jos kaupankäynti on järjestetty ja säännelty luotettavasti ja tasapuolisesti, jos kaupankäynnissä noudatettavat säännöt tarjoavat riittävän suojan sijoittajille ja jos kaupankäyntiin osallistuu riittävä määrä arvopaperinvälittäjiä. Oikeus hakea sääntöjen vahvistamista on arvopaperipörssillä, arvopaperinvälittäjien yhteisöllä ja arvopaperinvälittäjällä. Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin

kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet sekä kaupan käyntiin osallistuvat sijoittajat. Asianomaisen ministeriön on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin lausunto.

Asianomainen ministeriö voi rahoitustarkastuksen esityksestä ja arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä vaatia vahvistamisessaan säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi.

Asianomainen ministeriö voi peruuttaa 1 momentissa tarkoitetuille säännöille antamansa vahvistamisen, jos arvopaperien julkisessa kaupankäynnissä on olennaisesti rikottu lakia, asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai julkisen kaupankäynnin sääntöjä taikka jos sääntöjen vahvistamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

14 §

Valtioneuvosto vahvistaa Suomen Pankin johtokunnan esityksestä säännöt 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen arvopaperien muussa julkisessa kaupankäynnissä muualla kuin arvopaperipörssissä arvopaperinvälittäjien ja muiden ammattimaisten sijoittajien kesken noudatettavista menettelytavoista, jos kaupankäynti on järjestetty ja säännelty luotettavasti ja tasapuolisesti. Suomen Pankki voi tehdä mainitun esityksen, jos se on tarpeen sen tehtävien hoitamiseksi. Suomen Pankin esitykset on joko muuttamattomina hyväksyttävä tai hylättävä. Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet, kaupankäyntiin osallistuvat sijoittajat sekä soveltuvin osin noudatettava, mitä 13 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, Suomen Pankki voi ilmoittaa edellytykset, joiden mukaan se käy arvopapereilla kaupaa rahapoliittisten tehtäviensä hoitamiseksi.

Muuhun julkiseen kaupankäyntiin, johon 1 momentin mukaisesti on vahvistettu säännöt, sovelletaan 12 ja 12 a §:n säännöksiä, lukuun ottamatta mitä 12 §:n 4 momentissa ja 12 a §:n 3 momentissa säädetään.

Suomen Pankin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käyt-

mään kauppaan ei sovelleta, mitä 2 luvun 7 §:n 3 momentissa, 5 luvun 1 §:ssä ja 9 luvun 2 §:ssä säädetään. Sama koskee 1 momentissa tarkoitetuilla arvopapereilla käytävää kauppaa, jonka säännöissä on määrätty, ettei yleisöllä ole oikeutta suoraan tai välillisesti osallistua kaupankäyntiin.

15 §

Valtioneuvoston on laadittava sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla annetun neuvoston direktiivin 93/22/ETY mukaisesti luettelo arvopaperien julkisesta kaupankäynnistä, jolle tämän lain mukaisesti on vahvistettu säännöt. Valtioneuvoston on annettava tämä luettelo ja siinä tarkoitettujen markkinoiden toimintaa koskevat säännöt tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissiolle, mikäli sääntöjen vahvistamista koskevassa hakemuksessa on valtioneuvostolta pyydetty tällaisen ilmoituksen tekemistä ja sääntöjä vahvistettaessa on voitu varmistua siitä, että säännöt täyttävät ilmoituksen tekemiselle asetetut vaatimukset. Samalla tavalla on ilmoitettava luetteloon tai sääntöihin tehdyistä muutoksista.

Valtioneuvoston on ennen 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen tekemistä pyydettävä Suomen Pankilta lausunto, jos valtioneuvosto on 14 §:n mukaisesti vahvistanut säännöt arvopaperien julkista kaupankäyntiä varten. Mikäli Suomen Pankin lausunto on kielteinen, ei ilmoitusta tule tehdä.

Mitä 2 momentissa säädetään, noudatetaan vastaavasti, jos 14 §:n mukaisesti vahvistettujen sääntöjen vahvistaminen peruutetaan.

Julkisen kaupankäynnin markkinointi

16 §

Arvopaperien julkista kaupankäyntiä ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muuten sopimatonta menettelyä.

Arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestettyä, 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä saa markkinoida yleisölle vain, jos sille on tämän lain mukaisesti vahvistettu säännöt.

4 luku

Arvopaperikauppa ja arvopaperinvälitys

Arvopaperinvälittäjän toiminta

3 §

Edellä 1 momentissa säädetty kielto ei koske arvopaperinvälittäjää, joka harjoittaa sijoituspalveluna sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua markkinatausta ja arvopaperikaupintaa liikkeeseen laske-
mallaan, 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua arvopaperilla.

5 §

Jos arvopaperinvälittäjä, sen kanssa samaan konserniin kuuluva yritys, sen määräysvallassa oleva yhteisö tai säätiö taikka näiden eläkesäätiö tai eläkekassa on välitystoimeksiannon antaneen arvopaperinvälittäjän asiakkaan kaupassa vastapuolena, arvopaperinvälittäjän on kirjallisesti ilmoitettava siitä asiakkaalleen viivytyksettä kaupan päättämisen jälkeen, jollei asiakas ole antanut siihen suostumustaan ennen kaupan päättämistä.

6 §

Arvopaperinvälittäjän on toteutettava pörsiarvopaperia ja markkina-arvopaperia koskeva välitystoimeksianto, jonka se on vastaanottanut suomalaiselta tai Suomeen sijoittautuneelta asiakkaaltaan, arvopaperipörssin pörssilistalla tai muussa julkisessa kaupankäynnissä, jollei asiakkaan kanssa ole toisin sovittu tai asiakkaan etu erityisestä syystä muuta vaadi.

Arvopaperinvälittäjä ei saa muussa kuin 5 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa antaa toiselle arvopaperinvälittäjälle toimeksiantoa omaan lukuunsa suoritettavasta pörsiarvopaperin tai markkina-arvopaperin kaupasta sen arvopaperipörssin pörssilistalla tai siinä muussa julkisessa kaupankäynnissä, jossa ensiksi mainitulla arvopaperinvälittäjällä on oikeus tarjota samaa arvopaperia koskevaa sijoituspalvelua.

Arvopapereita koskevien luovutusten ilmoittaminen

7 §

Arvopaperinvälittäjän on tehtävä ilmoitus kaikista pörssi- ja markkina-arvopapereilla tekemistään kaupoista ja muista luovutuksista, jos se tarjoaa näitä arvopapereita koskevaa sijoituspalvelua Suomessa. Lisäksi arvopaperinvälittäjän, jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa, on tehtävä vastaava ilmoitus niistä arvopapereista, jotka ovat julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja joita koskevaa sijoituspalvelua sillä on oikeus tarjota tuossa valtiossa.

Arvopaperinvälittäjän on tehtävä edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla joko asianomaiselle arvopaperipörssille, julkisen kaupankäynnin muulle järjestäjälle, erityisestä syystä muulle rahoitustarkastuksen valvottavalle ja sen tätä tarkoitusta varten hyväksymälle yhteisölle taikka rahoitustarkastukselle tai Suomen Pankille. Mikäli tiedot saadaan suoraan kaupankäyntijärjestelmästä, ei ilmoitusta tarvitse tehdä.

Arvopaperinvälittäjän on tehtävä ilmoitus edellä 1 momentissa tarkoitetuista kaupoista ja muista luovutuksista viipymättä ja viimeistään seuraavana arkipäivänä. Ilmoituksessa on käytävä ilmi arvopaperilaji, arvopapereiden määrä, kaupantekohetki, kauppahinta ja ilmoituksen tehnyt arvopaperinvälittäjä.

Arvopaperinvälittäjän on tehtävä edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus siitä riippumatta, onko arvopaperinvälittäjä toteuttanut kaupan tai muun luovutuksen arvopaperipörssin pörssilistalla, muun julkisen kaupankäynnin tai julkista kaupankäyntiä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin piirissä taikka niiden ulkopuolella.

Ilmoitus, joka koskee 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehtyjä kauppia ja muita luovutuksia, voidaan antaa 3 momentissa tarkoitettujen tietojen yhdistelmänä ja julkistaa rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla.

Rahoitustarkastus voi määrätä poikettavaksi tässä pykälässä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuudesta, jos arvopaperi on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja jos sitä koskevista kaupoista ja muista luovutuksista on tehty asianmukainen ilmoitus tuossa valtiossa.

8 §

Arvopaperinvälittäjän on rahoitustarkastuksen määräämässä laajuudessa ilmoitettava tai yksilöitävä 7 §:ssä tarkoitettuja arvopapereita koskevista kaupoista ja muista luovutuksista ne, jotka koskevat osakkeita tai osakkeisiin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavia arvopapereita ja joissa osapuolena on omaan lukuunsa arvopaperinvälittäjä tai sen kanssa samaan konserniin kuuluva yritys tai arvopaperinvälittäjän määräysvallassa oleva yhteisö tai näiden eläkesäätiö tai eläkekassa. Lisäksi arvopaperinvälittäjän on rahoitustarkastuksen määräämässä laajuudessa ilmoitettava tai yksilöitävä sopimukset, jotka on tehty sen omaan tai edellä tarkoitettun yrityksen, yhteisön, eläkesäätiön tai eläkekassan lukuun, jos sopimuksen ehdot rajoittavat 7 §:ssä tarkoitettujen arvopapereiden luovuttamista tai niihin perustuvan äänivallan käyttämistä.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten ajankohdista ja siitä, kenelle ilmoitus on tehtävä.

Mikäli 1 momentissa tarkoitettujen arvopapereiden on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, arvopaperinvälittäjä voi rahoitustarkastuksen määräämin ehdoin järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan suoraan arvo-osuusjärjestelmästä.

Arvopaperipörssin tai muun julkisen kaupankäynnin järjestäjän on rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla julkistettava tämän pykälän nojalla ilmoitettut tiedot.

Meklarin toiminta

9 §

Mitä tämän luvun 1—6 §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjästä, koskee soveltuvin osin

myös meklaria ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevaa henkilöä, jonka tehtävänä on julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai näitä arvopapereita koskeva sijoitustutkimus.

5 luku

Sisäpiiriä koskevat säännökset

2 §

Ilmoitusvelvollisuus

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttavien arvopaperien sekä tällaiset arvopaperit liikkeeseen laskeneen yhtiön muiden osakkeiden ja osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttavien muiden arvopaperien omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja on:

1) tällaisen arvopaperin liikkeeseen laskeneen yhtiön, arvopaperipörssin, arvopaperinvälittäjän sekä muun julkista kaupankäyntiä tällaisilla arvopapereilla järjestävän yhteisön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan varamies sekä tilintarkastaja, varatilintarkastaja ja tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

2) meklari ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa oleva henkilö, jonka tehtävänä on tällaisia arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai niitä koskeva sijoitustutkimus;

3) arvopaperipörssin, muuta julkista kaupankäyntiä tällaisilla arvopapereilla järjestävän arvopaperinvälittäjän tai arvopaperinvälittäjien yhteisön muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu toimihenkilö; sekä

4) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitettulla henkilöllä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen tässä pykälässä tarkoitettun henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa on määräysvalta.

Rahoitustarkastus voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 1 momentissa tarkoitusta omistuksen julkisuudesta.

Rahoitustarkastuksen henkilökunnan omistamien arvopaperien julkisuudesta säädetään rahoitustarkastuslaissa (503/93). Suomen Pankin henkilökunnan omistamien arvopaperien julkisuudesta säädetään erikseen.

Ilmoitettavat tiedot

3 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen ja osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttavan arvopaperin liikkeeseen laskeneeseen yhtiöön 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava yhtiölle

1) holhouksessaan oleva henkilö;

2) 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö;

3) yhteisö tai säätiö, jossa hänellä on 2 momentissa tarkoitettu huomattava vaikutusvalta;

4) omistamansa, 1 kohdassa tarkoitettun holhottavan sekä 2 ja 3 kohdassa tarkoitettun yhteisön tai säätiön omistamat yhtiön ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön osakkeet, osakkeisiin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit; sekä tehtävässä ollessaan

5) edellä 4 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehdyt kaupat ja muut luovutukset; sekä

6) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Henkilöllä on yhteisössä tai säätiössä huomattava vaikutusvalta, jos hän on siinä 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai jos hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies.

4 §

Arvopaperipörssiin ja muuta julkista kaupankäyntiä järjestävään arvopaperinvälittäjään tai arvopaperinvälittäjien yhteisöön 2 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava arvopaperipörssille, arvopaperinvälittäjälle tai arvopaperinvälittäjien yhteisölle holhouksessaan oleva henkilö sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa tapahtuvat muutokset. Tällaisen henkilön on liitettävä ilmoitukseensa 3 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Arvopaperinvälittäjään 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava välittäjälle holhouksessaan oleva henkilö sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa tapahtuvat

muutokset. Ilmoitukseen on liitettävä 3 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyt arvopaperit

4 a §

Mikäli 3 tai 4 §:ssä tarkoitetut arvopaperit on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, ilmoituksen vastaanottaja voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillisiä ilmoituksia ole tehtävä.

Sisäpiirin omistusta koskeva rekisteri

5 §

Edellä 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottajan on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla hänen, hänen holhottavansa ja 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisön ja säätiön omistamat osakkeet, osakkeisiin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset. Rekisterissä on vastaavasti oltava kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla tiedot 3 ja 4 §:ssä tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä.

Mikäli ilmoitukset tehdään 4 a §:n mukaisesti, rekisteri voidaan tältä osin muodostaa arvo-osuusjärjestelmästä saatavista tiedoista.

Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua tässä pykälässä tarkoitettuihin rekistereihin ja saada kulujen korvaamista vastaan niistä otteita ja jäljennöksiä.

Tarkemmat määräykset

6 §

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä tässä luvussa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä, rekisterinpidosta ja rekisterin julkisuudesta sekä 4 a §:ssä ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitettusta menettelystä. Rahoitustarkastus voi määrätä, että 2, 3 tai 4 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta tiettyihin yhteisöihin tai luottamustoimiin.

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

1 §

Valvontaviranomainen

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten niiden nojalla antamien määräysten sekä arvopapereilla käytävää julkista kauppaa koskevien sääntöjen, ohjeiden ja sopimusehtojen noudattamista valvoo rahoitustarkastus.

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijalta, 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun esitteen julkistamiseen velvolliselta, 2 luvun 9 ja 10 §:ssä tarkoitetulta ilmoitusvelvolliselta, 5 luvun 2, 3 ja 4 §:ssä tarkoitetulta ilmoitusvelvolliselta, yhteisöltä ja säätiöltä sekä 6 luvun 1 §:ssä tarkoitetulta ostotarjouksen tekijältä ja 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetulta osakkeenomistajalta tai muulta lunastusvelvolliselta valvonnan edellyttämät tiedot sekä saada näiltä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomistaan asiakirjoista. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus suorittaa valvonnan kannalta välttämätön tarkastus edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettujen yhteisöjen ja säätiöiden luona.

Rahoitustarkastus voi asettaa ja tuomita maksettavaksi uhkasakon 5 luvun 2, 3 ja 4 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja tämän pykälän 2 ja 4 momentissa tarkoitetun tiedonanto- ja asiakirjan esittämisvelvollisuuden tehosteeksi.

Liikkeeseenlaskijan tilintarkastajan on annettava 2 luvun 6 ja 6 a §:ää täydentäviä tietoja tilintarkastuksesta, jos rahoitustarkastus esitteen ennakkotarkastuksen yhteydessä sitä liikkeeseenlaskijalta perustellusta syystä vaatii. Tilintarkastaja voi antaa lausunnon liikkeeseenlaskijan hallituksen rahoitustarkastukselle antamasta vastauksesta.

Rahoitustarkastus ei valvo kauppaa, jota Suomen Pankki käy arvopapereilla rahapoliittisten tehtäviensä hoitamiseksi.

Markkinoinnin ja sopimusehtojen sääntely

2 §

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, koskee myös sitä, joka 3 luvun 2 a §:n vastaisesti käyttää rekisteröityä toiminimeä, jos sen käyttäminen olisi omiaan johtamaan yleisöä harhaan.

3 §

Vaitiolovelvollisuus

Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa tietoja ulkomaiselle arvopaperimarkkinoita valvovalle viranomaiselle säädetään rahoitustarkastuslaissa (503/93).

8 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Arvopaperimarkkinarikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

2) sisällyttää totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon 2 luvussa tarkoitettuun tarjous- tai listalleottoesitteeseen, osavuosi- tai vuosikatsaukseen tai tilinpäätökseen tai 6 luvussa tarkoitettuun tarjousasiakirjaan taikka julkistaa tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan, ennen kuin rahoitustarkastus on hyväksynyt sen,

4) harjoittaa arvopaperinvälitystä vastoin 4 luvun 3 §:ää tai 6 §:n 2 momenttia, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *arvopaperimarkkinarikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

3 §

Arvopaperimarkkinarikkomus

Joka

3) laiminlyö 4 luvun 7 tai 8 §:ssä taikka 5 luvun 2, 3 tai 4 §:ssä säädetyn ilmoitus-

velvollisuuden tai 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden pitää rekisteriä tai

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *arvopaperimarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

10 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Vakioidut optiot ja termiinit

Tämän lain 4 luvun 7 §:ää, 5 luvun 3, 4 ja 4 a §:ää sekä 5 luvun 5 §:n 1 momenttia sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai tällaiseen osakeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi.

Mitä tässä pykälässä säädetään vakioidusta optiosta ja termiinistä, koskee myös 3 luvun 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua muuta johdannais sopimusta.

3 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston tai asianomaisen ministeriön 3 luvun 2 §:n 1 momentin, 4 §:n 2 momentin, 13 §:n 3 momentin sekä 14 §:n 1 momentin nojalla antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Arvopaperin liikkeeseenlaskija ja arvopaperipörssi voivat hakea muutosta rahoitustarkastuksen päätökseen 3 luvun 11 §:n 4 momentin mukaisesti rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi saatetussa asiassa. Sijoittajien etujen valvomiseksi toimiva rekisteröity yhdistys sekä sijoittaja, joka omistaa pörssilistalta poistettavaksi päätettyjä tai niihin oikeuttavia arvopapereita, voivat hakea muutosta rahoitustarkastuksen päätökseen 3 luvun 11 §:n 3 momentissa tarkoitettussa asiassa.

Arvopaperin liikkeeseenlaskija, muun julkisen kaupankäynnin järjestäjä, sijoittajien etujen valvomiseksi toimiva rekisteröity yhdistys sekä sijoittaja, joka omistaa arvopa-

pereita, joiden kaupankäynti on määrätty lopetettavaksi, tai niihin oikeuttavia arvopapereita, voivat hakea muutosta rahoitustarkastuksen 3 luvun 12 §:n 5 momentissa tarkoitettuun päätökseen.

Rahoitustarkastuslain 24 §:n 2 momenttia ei sovelleta muutoksenhakuun päätöksestä, joka koskee 3 luvun 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 5 momentissa sekä 6 luvun 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua asiaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1996.

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa järjestää muuta julkista kaupankäyntiä, jolle rahoitustarkastus on ennen tämän lain voi-

maantuloa vahvistanut säännöt, on kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta annettava säännöt asianomaisen ministeriön vahvistettavaksi tai lopetettava muun julkisen kaupankäynnin järjestäminen.

Hakemus arvopaperipörssin sääntöjen ja muussa julkisessa kaupankäynnissä noudatettavien sääntöjen vahvistamisesta voidaan ottaa käsiteltäväksi jo ennen lain voimaantuloa ja säännöt vahvistaa sekä ryhtyä muihin lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin ennen lain voimaantuloa.

Tämän lain 4 luvun 7 §:ssä sekä 5 luvun 3 ja 4 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia on noudatettava kahden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta.

Laki

kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 26 päivänä elokuuta 1988 kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/88) 5 luvun 8 §:n 3 momentti,

muutetaan 1 luvun 4 §:n 1 ja 2 momentti, 2 luvun 10 ja 11 §, 3 luvun 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 ja 7 §, 9 §:n 1 ja 2 momentti, sekä 4 luvun 1 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 10 § osittain muutettuna 28 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla (1285/90), 3 luvun 5 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 ja 2 momentti 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa (741/93), 2 luvun 11 § ja 4 luvun 1 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, sekä

lisätään 2 luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 3 momentti ja 3 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 4 momentti, seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

4 §

Markkinaosapuolet

Välittäjällä tarkoitetaan tässä laissa arvopaperimarkkina-laissa (495/89) tarkoitettua arvopaperinvälittäjää, joka on saanut oikeuden omaan tai asiakkaan lukuun käydä kaupaa optioyhteisössä tai antaa optiokaupat selvitettäväksi optioyhteisössä.

Markkinatakaajalla tarkoitetaan tässä laissa arvopaperimarkkina-laissa tarkoitettua arvopaperinvälittäjää, joka on optioyhteisön kanssa tekemässään sopimuksessa sitoutunut

pyynnöstä ilmoittamaan option osalta pree-mion ja termiinin osalta termiinihinnan, tai sitä vastaavan tunnusluvun, josta hän sitoutuu solmimaan optiokaupan sopimuksessa tarkemmin määrätyn edellytyksin.

2 luku

Optioyhteisö ja markkinaosapuolet

8 §

Optioyhteisön hallitus

Optioyhteisön hallitus saa rahoitustarkas-

tuksen määräämin ehdoin myöntää muulle optioyhteisössä toimivalle oikeuden käydä kauppaa omaan lukuun vakioiduilla optioilla ja termineillä, joiden kohde-etuus on raaka-aine tai muu hyödyke, ja jättää niitä selvitetäväksi.

10 §

Välittäjä ja markkinatakaaja

Optioyhteisön on myönnettävä välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet hakijalle, joka täyttää arvopaperinvälittäjälle laissa ja optioyhteisön säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa.

Optioyhteisö saa lisäksi myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle tai toimiluvan saaneelle arvopaperinvälittäjään rinnastettavalle ulkomaiselle yhteisölle myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet.

Optioyhteisön on peruutettava määrääjäksi tai kokonaan välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet, mikäli rahoitustarkastus optioyhteisöä kuultuaan niin painavasta syystä vaatii. Rahoitustarkastuksen on välittömästi ilmoitettava vaatimuksestaan ja sen perusteista optioyhteisölle sekä sille, jota vaatimus koskee.

Välittäjällä ja markkinatakaajalla on oikeus saattaa optioyhteisön 8 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettu päätös, jolla hakemus sille myönnettävistä oikeuksista on hylätty tai jolla sen oikeudet on peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

11 §

Välittäjän ja markkinatakaajan riippumattomuus

Välittäjät ja markkinatakaajat, jotka kuuluvat samaan konserniin tai ovat keskenään sellaisessa taloudellisessa riippuvuussuhteessa, joka saattaa vaarantaa optiopörssitoiminnan luotettavuuden, eivät saa toteuttaa samaa

johdannaisopimusta koskevaa samaa sijoituspalvelua samassa optioyhteisössä.

3 luku

Optioyhteisön toiminta

2 §

Kohde-etuudet ja tunnusluvut

Raaka-ainetta tai muuta hyödykettä koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos sopimuksella käytävän kaupan riittävä laajuus mahdollistaa luotettavan kurssin muodostumisen sille. Sopimuksen kohde-etuuden hinnan määräytyminen tulee yksiselitteisesti määritellä optioyhteisön säännöissä.

3 §

Kaupankäynnin keskeyttäminen

Option ja termiinin kurssin vahvistaminen ja sillä käytävä kauppa on keskeytettävä, milloin muun kohde-etuuden kuin raaka-aineen tai muun hyödykkeen julkisen markkinahinnan määrittäminen on keskeytynyt. Indeksioption ja indeksitermiinin kurssin vahvistaminen ja sillä käytävä kauppa on keskeytettävä, milloin asianomaisen tunnusluvun laskeminen on keskeytynyt.

5 §

Optiokauppojen selvitys

Optioyhteisö saa hyväksyä selvitykseen option ja termiinin, jonka välittäjä tai markkinatakaaja on antanut selvitetäväksi ja joka perustuu optioyhteisössä tai toisessa sellaisessa optioyhteisössä, jonka optiokaupat yhteisö selvittää, tehtyyn optiokauppaan. Optioyhteisö saa rahoitustarkastuksen määräämin ehdoin myös hyväksyä selvitykseen vakioidun option ja termiinin, jonka ulkomainen optioyhteisö tai muu optioyhteisössä toimiva on antanut selvitetäväksi.

6 §

Vakuudet

Optioyhteisön säännöissä on määrättävä välittäjältä, välittäjän edustamalta asiakkaalta, muulta optioyhteisössä toimivalta, ulkomaiselta optioyhteisöltä ja markkinatakaajalta vaadittavista vakuuksista ja niiden antamisessa noudatettavasta menettelystä.

Vaadittavan vakuuden arvo on laskettava päivittäin välittäjän, välittäjän edustaman asiakkaan, muun optioyhteisössä toimivan, ulkomaisen optioyhteisön ja markkinatakaajan kattamattoman tiliaseman mukaan siten, että vakuudella voidaan seuraavan kaupan-tekopäivän aikana sulkea asianomainen johdannaistili kaikissa todennäköisissä kohde-etuuden hintakehitysvaihtoehtoissa.

7 §

Option asettajan suoritusvelvollisuuden kattaminen

Optioyhteisön säännöissä voidaan määrätä osakkeen tai muun arvopaperin osto-option asettajan option perustuvan suoritusvelvollisuuden kattamisesta option kohteena olevien osakkeiden tai muiden arvopaperien panttauksella tai niihin oikeuttavalla optiolla tai termiinillä.

Arvopaperia koskevassa termiinissä voidaan myyjän suoritusvelvollisuus kattaa 1 momentissa säädetyllä tavalla.

9 §

Johdannaistilit

Johdannaistilit pidetään optioyhteisössä välittäjien ja näiden asiakkaiden sekä mark-

kinatakaajien, muiden optioyhteisössä toimivien ja ulkomaisten optioyhteisöjen lukuun. Välittäjien asiakkaiden johdannaistilit ovat välittäjien hoidossa.

Johdannaistilit on jaoteltava asiakkaiden tileihin ja välittäjien omiin tileihin sekä markkinatakaajien tileihin, muiden optioyhteisössä toimivien tileihin ja ulkomaisten optioyhteisöjen tileihin. Optioyhteisö voi pitää välittäjien lukuun kokoomatilejä, joille saman vuorokauden aikana syntyneitä optioita ja termiinejä kirjataan. Kokoomatileille kirjatut sopimukset on jaettava asiakkaiden ja välittäjien omille tileille ennen seuraavan kaupantekopäivän alkua.

4 luku

Johdannaismarkkinoiden valvonta

1 §

Valvonta

Rahoitustarkastuksen on valvottava, että optioyhteisön toiminnassa noudatetaan lakia ja asetuksia ja viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä sekä optioyhteisön sääntöjä. Rahoitustarkastuksen on seurattava johdannaismarkkinoiden kehitystä ja toimintaa sekä neuvoilla ja ohjeilla pyrittävä ehkäisemään niillä ilmeneviä epäkohtia.

Rahoitustarkastuksen on valvottava, että välittäjät, markkinatakaajat, meklarit, muut optioyhteisössä toimivat ja ulkomaiset optioyhteisöt noudattavat johdannaismarkkinoihin liittyvässä toiminnassaan tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä sekä asianomaisen optioyhteisön sääntöjä.

Rahoitustarkastuksen 1 ja 2 momentissa
säädettyyn toimintaan sovelletaan rahoitus-
tarkastuslakia (503/93).

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 1996
